Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 14 (6. 503) ◉ 1988 йил 18 январь, душанба ◉ Баҳоси 3 тийин

XIX

Янгиланиш йўлидан

Мақсад — юксак натижага эришиш

◆ «Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисида»ги СССР Қонуни 1 январдан бошлаб кучга кирди. Кўпгина корхоналар ана шу асосда хўжалик ҳисоби даромади, уни тақсимлаш ва ундан қандай қилиб фойдаланиш, корхона (бирлашма)ни бошқариш ва меҳнат коллективининг ўз-ўзини бошқаруви қандай амалга оширилиши ҳақида аниқ тасаввурга эга бўлмоқдалар. Унинг ҳар бир модда ва банди, умуман хўжалик ҳисоби омиллари «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳар бир конструктор, инженер-техник ходим ва ишчи-хизматчига етказиляпти.

◆ Бу корхонада меҳнат коллективи кенгаши тузишдан аввал кенг баҳс-мунозара ташкил этилди. Мақсад — келгусида юксак натижага эришиш учун унинг таркибига энг лойиқ одамларни киритиш эди. Шунинг учун бунга бўлимларда талабчанлик билан қаралди. Маълумки, Қонунда меҳнат коллективи кенгаши корхона (бирлашма) коллективининг умумий йиғилишида яширин ёки очиқ овоз бериш йўли билан 2-3 йил муддатга сайлаш белгилаб берилган. Ҳозир мазкур бирлашманинг меҳнат коллективи кенгаши составида 44 нафар ишчи, бригадир, мастер, мутахассис, жамоат ташкилотлари вакиллари иш олиб боряпти.

◆ Маҳсулотнинг давлат қабули жорий этилиши сифатга бўлган талабни янада оширмоқда. Бунда давлат қабули группаларининг қатъий интизом учун курашлари муҳим роль ўйнамоқда. «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмаси давлат қабули группаси ишдаги муваффақиятлари учун СССР Давлат стандартининг ойлик ва квартал мукофотларига сазовор бўлмоқда.

Мотор заводи қурилишида

Иш пачава

ТОШКЕНТ МОТОР ЗАВОДИ ҚУРИЛИШИ «ТУЯ ГЎШТИ ЕБ ЁТГАН» ЙИЛЛАРДА БУ КОРХОНА ИШЛАБ ЧИҚАРИШИ ЛОЗИМ БЎЛГАН ДВИГАТЕЛЛАР МАЪНАВИЙ ЖИҲАТДАН ЭСКИРИБ ҚОЛДИ

Энг муҳим объект — Тошкент мотор заводи қурилишида план «чок-чокидан сўкилиб кетди». Алюминий қуйилма, ремонт-механика, энергетика, ностандарт ускуна цехлари, подстанция ва компрессор станцияси декабрь ойида ишга туширилиши белгиланган эди, лекин бу мўлжал амалга ошмади. Ўша бадном «рост-лаб олиш» яна содир бўлди. Ўзлаштирилмаган 8 миллион сўмга яқин маблағ янги йилга «ўтказилди».

...Эски экскаваторнинг занг босган «хартуми» дастлабки куб метр тупроқни қазиб чиқарганида, мамлакатда: Чирчиқ дарёсининг ўнг қирғоғида Ўрта Осиёдаги энг йирик заводлардан бирининг қурилиши бошланди. 80-йилларнинг охирида қишлоқ хўжалик машинасозлари қўлига жаҳон стандартларига жавоб берадиган, қуввати 100 от кучига баробар дизель етиб боради, деб хушхабар тарқалган эди.

Мана, саксонинчи йиллар ҳам охирлаб қолди. Аммо 100 от кучилик мотор тайёрланмади ва яқин орада тайёрланмаса ҳам керак. Ҳозирча заводда 75 от кучилик дизеллар ясалади, деб чамалаб туришибди, лекин бу мотор саноатга зарурмикан, у техниканинг кечаги куни эмасмикан, бу ҳозирча қоронғу.

Мотор заводининг аввал бошданоқ «омади» юришмай келди. Унинг лойиҳасини Харьковдаги «Гипротракторосельхозмаш» лойиҳа институти ва Тошкентдаги «Узгипротяжпром» институти тузган. Бир вақтлар мазкур лойиҳани асрнинг техникавий мўъжизаси дегувчилар ҳам бўлди, булар орасида журналистлар ҳам бор эди. Тўғри, қурилиш устида, алюминий қуйилма цехи ишлаб чиқаришни зарур миқдорда заготовкалар билан таъминлашга қодир бўлмайди, деган фикр кимнингдир миясига «ярқ» этиб урилди. Лойиҳани тузатишди, заготовкалар қуввати тахминан тўртдан бирга «оширилди», гўё шундай қилиб лойиҳанинг универсаллигини исботламоқчи бўлишди.

Ҳар жиҳатдан — ҳам конструктив, ҳам технологик томондан мураккаб бўлган ана шу объектни қуриш иккита бош пудратчи трест — республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг «Промжилводстрой» ва «Главсредазирсовхозстрой» нинг «Промстрой» трестларига топширилди. Ҳозир эса ҳеч ким, нега энди бу қурилиш ихтисослиги бошқача бўлган ана шу трестларга топширилди деса, саволга жавоб бера олмайди. Бу икки ташкилот, қарийб юз миллион сўмлик капитал маблағни ўзлаштиришга, яъни мотор заводининг сметадаги қийматини елкасига олишга қодирми?

Қурилиш майдонида иш дам жонланиб, дам жим-жит бўлиб турди. Йил сайин ўзлаштирилмаган маблағлар ортиб бораверди, тўғаноқлар кўпайди, иш пачава бўлаверди, буюртмачи билан пудратчининг «даҳанаки жанги» давом этаверди.

Штаблардаги мажлисларда «сану-манга» бориб жанжаллашишар, хонаки мажлислар эса баъзан, тинчроқ ўтарди. Иш эса оқсагандан-оқсаб келаверди. Ўтган йили қарийб 26,5 миллион сўмни ўзлаштириш лозим эди, фақат 18 миллионга қурблари етди, план 68 процент бажарилди. Қурилиш-монтаж ишлари топшириғи уддаланмади, ускуналарни монтаж қилиш жуда орқада қолиб кетди.

Бизга «Промжилводстрой» йиллик программани ошириб бажардику, ахир, дейишлари мумкин. Ҳа, ошириб адо этди. Лекин ўтган йилнинг ўрталарида бу трест планини ярим миллион сўмга қисқартиришган эдида...

Хўш, нега иш пачава?

— Бош пудратчилар панд бериб қўйишди, деб ҳисоблайди мотор заводи директорининг қурилиш бўйича ўринбосари К. Шчемлев.— «Промстрой» аслида бирорта ишга тушириладиган объектни ҳам қўлдан чиқармади. Бунинг оқибатида биз ускуналарни монтаж қилолмаяпмиз, уларни созлаш ҳам мумкин бўлмай турибди, омборда қарийб 7 миллион сўмлик ускуна тўпланиб қолди. Энди бошимизга катта жарималар ёғилиб кетди, шундоқ ҳам заводимизнинг молиявий аҳволи чатоқ бўлиб турган эди. Қурувчиларга даъватимиз, илтимосларимиз ерда қолди. «Промстрой» ўжарлик қилиб фақат бир сменада ишламоқда.

Қурилишда январь ойининг бошларида ишлаган комиссиянинг хулосаси ҳам бу фикрни тасдиқлади.

«Инженерлик-лаборатория корпусида ишлашмаган». «Компрессор станциясида биноларнинг пардози тугамаган, электр монтажи охирига етмаган, том чала-чулпа ёпилган», «Подстанцияга иссиқлик, сув тармоқлари уланмаган». «Сув таъминоти ва канализация тармоқлари ишламаяпти», «Омборлар блокида бўяш ва ойна солиш ишлари ниҳоясига етмаган, вентиляция ва электр ускуналари ишламаяпти». Шундай экан, нимани ишга тушириш мумкин?

«Промстрой»нинг буюртмачи билан муомаласи ҳамиша келишмаган. Трестнинг айби билан механика-йиғув корпуси томидан чакка ўтиб кетганини биз илгари ёзган эдик. Оҳангарондаги қурилиш материаллари комбинатида шоша-пиша янги қоплама тайёрладилар. Бу бир неча ўн минг сўмга тушди. Хатони тузатишга уриндилар. Аммо... ана шу аммоси борда...

— Кўриб турибсиз, яна чакка ўтиб кетаяпти, станоклар ҳам, ускуналар ҳам шалаббо.

Эҳтимол, биринчи ишга тушириш комплексининг ёрдамчи цехлари февраль ойида иш бошлар. Ахир улар ўтган йилиёқ 2 миллион сўм самара бериши керак эди-ку. Бунинг ўрнини ким қоплайди? Бу саволга жавоб берадиган мард йўқ, бунинг устига заводнинг ўзи ҳам қолоқликка «ҳисса» қўшган. Масалан, мотор заводига ярим минг юксак малакали ишчи етишмай турибди. Шу кунларда тармоқдаги энг яхши корхоналарда тажриба орттираётган кишиларга умид боғламоқдалар. Лекин бу одамлар ҳам корхонанинг лойиҳадаги қуввати билан ишлаши масаласини ҳал этмайдилар. Яна бир йўли топилгандек туюлади: бирон-бир ҳунар-техника билим юртини корхонага «бириктириб» қўйиш керак, лекин бу ҳам хомхаёл: чунки бир-икки ойдан кейин билим юртини битирган йигитлар армияга кетишади, хизматдан кейин шу корхонага қайтиб келишармикан?

Энг асосийси эса, конструкторлар ва технологлар етишмаётганлиги туфайли мотор заводининг «тинкаси қурияпти».

— Корхонамизга иштиёқмандлар кам,— деб зорланади бош инженер Э. Барковский.— Шаҳар четидамиз, транспорт қатнови ёмон, ҳозирча катта ойлик ҳам, уй-жой ҳам ваъда қилолмаймиз, чунки маблағ йўқ.

Маблағ яқин орада бўлмайди ҳам. Умумиттифоқ министрлиги завод микрорайони қурилишига пул ажратишни ноаниқ муддатга суриб қўйди. Шаҳар ижроия комитети 35—40 та квартира бераяпти, бу, ахир, «денгиздан томчи-ку». Хуллас, иш пачава: бир томондан қурувчилар панд беришса, иккинчи томондан завод ишлаб чиқариш вазифаларини ҳал эта олмай гаранг.

Шу боисдан таркибига Тошкент мотор заводи ҳам кирадиган «Минск трактор заводи» бош бошқармасининг тутган йўлини тушунса бўлади. Бирлашмадагилар кўп нарса талаб қилиб, аммо қўлидан бирон-бир иш келмаётган, юз миллионга тушган ўз «фарзандларидан» воз кечишга уринишмоқда. Тан олиш керакки, Белоруссия машинасозлари ҳақ. Ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва ўзини-ўзи бошқариш фойдани «қайта тақсимлаш» билан сира-сира чиқиша олмайди. Демак, бундай бўлмаслиги керак. Хўш, нима қилиш лозим!

— Ниҳоят, двигателлар ишлаб чиқариш учун мотор заводига қуйилма — махсус блоклар, шатунлар, тирсак ўқлари керак,— дейди бош инженер ЎзТАГ мухбири Л. Левинга. — Ҳозир биз буларни Минск шаҳридан олмоқдамиз ва ўн минглаб ўрнига бир неча юзта дизель тайёрламоқдамиз. Истиқбол хусусида нима дейишга ҳам ҳайронман...

Январь ойининг охирларида мотор заводига ишга тушириладиган комплексни қабул қилувчи давлат комиссияси келса керак. Ушбу комиссиянинг муҳтарам аъзолари кирза этиклар ва зонтикларда келишса маъқул бўлур эди. Цехлар ўртасида йўл йўқ. Хўп, майли, бир амаллаб цехларга киришару, аммо тепаларидан чакка ўтиб қолса нима бўлади?!

ЗАМОНДОШИМИЗ

ЧАМАН ИЧРА

Боғда булбул сайрайди, чаман ичра,
Юрак-бағрим доғлайди, чаман ичра.

Ким айтяпти бу мунгли қўшиқни? Тиззасида сўзана, ҳар қатим тортганда ўз дардини гулларга қўшиб тикаётган ким бўлди?

Ҳа, ўтмишдан келяпти бу садо! Палак, кирпеч, гулкўрпаларга нақш солиб, ҳақ-ҳуқуқсизлигидан юраги ёниб куйлаган оналаримиз, опаларимиз. Деворга осилган, то ҳануз ранги ўнгиш нималигини билмаган нодир халқ амалий санъати намуналари аёлларнинг нозик санъатидан ҳикоя қилади.

Йиллар ўтди. Хотин-қизларимиз эркин турмуш, эркин меҳнат нашидасидан баҳраманд бўлдилар. Партиямиз улар учун барча шароитларни муҳайё қилди. Буни касаначилик бадиий буюмлар фабрикаси мисолида ҳам кўрсак бўлади.

Фабрикадаги ишлар инсоннинг биринчи ёрдамчиси — машиналар зиммасида. Корхонада дўппи, кашта ва бошқа шу сингари миллий маҳсулотлар тайёрланади. Уларнинг ҳаммасида сиз суратда кўриб турганингиз чевар қиз Дилором Шукурованинг кўз нури, қалб қўри бор.

Дилором дастлаб фабрикага ишга келганида ҳаяжонланганди. Чамандек яшнаб турган сўзаналарни кўриб: «Мен ҳам қачон шундай ишлай олар эканман», деб орзу қилганди. Орадан бир неча йиллар ўтди. Кечаги шогирд қиз бугун моҳир чевар, ўз касбининг устаси.

Бир куни синглиси Дилобарнинг ҳам ҳар бир гул, уларга берилаётган рангларга ошкора ҳавас билан қараётганини кўриб, Дилором сўради:

— Сенга тиккан сўзаналарим ёқяптими?

— Жудаям. Мени ҳам ишга олишса бирга ишлардик.

— Сен аввал ўрган. Албатта, мен билан бирга ишлайсан.

Бугун унинг синглиси ҳам фабриканинг меҳнатсевар, қўли гул чеварлари қаторида ҳурмат билан тилга олиняпти.

Касбга муҳаббат бир оиланинг икки фарзандини улуғлади, обрўга, эътиборга эга қилди.

Дилороминнг чаққон-чаққон ҳаракат қилаётган қўлларини, шу қўллар оро берган, оддий матода бунёд бўлган чаманзорларни кўриб беихтиёр қуйидаги сатрлар ёдингизга келади:

Юртимнинг юлдузиман, чаман ичра,
Чаманзорлар қизиман, чаман ичра.

Ҳа, бу қўшиқ бугунги бахтиёр, ўз меҳнати билан юртини шарафга буркаётган, хонадонларимизни чаманзор қилаётган Дилором Шукурованинг, Дилоромларнинг қўшиғи. Бу қўшиқда эса уларнинг иқболи мужассам.

Т. УБАЙДУЛЛАЕВ.

СУРАТДА: Дилором Шукурова.

Т. Каримов фотоси.

Тикди шоҳи сўзана...

Келин тушган куннинг эртаси. Чўғдай ясатилган хонага келиннинг дугоналари, қўни-қўшнилар киришади. Ҳамманинг эътибори навниҳол келинчакда, кейин меҳмонлар девордаги шоҳи сўзанани томоша қиладилар. Сўзанага тикилган гулнинг ипаклари камалакдай ранг-баранг. Нафис ипакни нафис қилиб барқутга туширган попопчининг санъатини мақтай бошладилар.

— Ўзимизнинг Озодахоннинг иши-да бу! — деди кимдир. — Бадиий буюмлар фабрикасида ишлайди. Ўзи ҳам, қўли ҳам гул, дилбар аёл-да.

Энг яхши кунларда Озодахон номига бундай сўзлар тез-тез ёғилиб туради.

Инсон гўзалликни севмай туриб гўзаллик ярата олмайди. Озодахон ҳам ёшлигидан гўзаллик шайдоси. У қизчалигидаёқ рўмолчанинг бурчагига гул тикиб, ўқитувчисининг мақтовига сазовор бўлган эди. Ўрта мактабнинг юқори синфларида ўқиб юрган пайтларида мактабда дугоналари билан Тошкент бадиий буюмлар фабрикасига практикага чиқа бошлашди. Бу Озодахоннинг айни муддаоси эди. У жон-дилидан берилиб попопчилик санъатини ўргана бошлади. Практика охирида сўзана тикиб, имтиҳон топширганда малакали попопчилар унинг тиккан сўзанаси, уқувини мақтаб, 3-разрядли попопчи гувоҳномасини топширишди.

1947 йил у ўрта мактабни тамомлаб, етуклик аттестатини қўлга олганида ҳеч иккиланмай фабрикага ишга кирди. Олти фарзанднинг каттаси ҳунарманд бўлганлиги учун онаси хурсанд бўлди.

У фабрикада ташаббускорлиги, меҳнатсеварлиги билан ишчилар орасида тез обрў топди. Уни цех комсомол комитетининг секретари қилиб сайлашди. Планни 140-145 процент қилиб бажариб, жамоатчилик ишларини вақтида бажараётганлигини кўрган фабрика коммунистлари Озодахон Баҳодировага Коммунистик партия сафига қабул қилишга тавсиянома бердилар.

«Коммунистлар олдинги сафда бўлмоғи керак» деган шиорга амал қилиб, вақтдан унумли фойдаланиб, топшириқларини орттириб адо этишни одат қилиб олган Озода Баҳодирова доимо илғорлар қаторида келмоқда.

Шу фабрикада тажрибали ишчи, касаба союз комитетининг аъзоси, оилада 7 фарзанднинг онаси.

Попоп цехи мастери Муаттар Ғуломова у ҳақда шундай дейди:

— Озода опа жуда камтарин ва меҳнатсевар аёл. Ҳозир бригадага бошчилик қилади. Унинг бригадасида 9 минг сўмлик ўрнига 10 минг 998 сўмлик сифатли харидоргир маҳсулот топширишга эришилмоқда.

— Бизнинг фабрика маҳсулотлари мамлакатимизнинг жуда кўп шаҳарларига жўнатилади, —дейди Озода Баҳодирова, — одамлар кийиб юрган дўппи, жияк ва кўзни қамаштирувчи ранг-баранг сўзана, белбоғларимизни кўрганимда, шуларда менинг ҳам қўлим борлигидан қувониб кетаман. Биз тиккан нарсалар кимнингдир кўнглини шод қилишини ҳис қилар эканман, меҳнатга муҳаббатим ошади.

Ўз касбининг устаси бўлган Озода Баҳодирова 20 йиллик иш давомида 25 дан ортиқ шогирд тайёрлади. Жумладан, қизлари Саида ва Сапура Ҳолиқовалар оналарининг изидан боришмоқда. Улар ҳам моҳир попопчи бўлиб етишишди. Ҳозирги кунда унинг шогирдлари Наргиза Раҳматуллаева, бригадир Комила Исахўжаева, Дилбар Набиева, Дилдора Аъзамовалар ўзи билан ёнма-ён планларини ортиғи билан адо этиб меҳнат қилишмоқда.

Элнинг кўзини яшнатиб, дилини қувнатадиган инсон меҳнати ҳеч қачон эътибордан четда қолмайди. Озода опа ўзаро меҳнат беллашувида ҳар доим ғолиб чиқиб, Фахрий ёрлиқлар, раҳматномалар билан тақдирланиб келади.

Попопчиликка бўлган меҳр уни эл-юртга танитди.

Д. ОБЛАЕВ.

Газетхон—газета—газетхон

«Оқшом»нинг сайёр редакцияси Фрунзе районига боради

«Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталари редакцияси раҳбарлари ва журналистлари 20 январь, чоршанба куни соат 17 дан 19 гача Фрунзе райони меҳнаткашлари билан учрашадилар.

«Оқшом» ходимлари шундай эзгу ният билан ўтган йили шаҳримиздаги еттита районга боришган эди, энди эса улар навбатдаги саккизинчи, 1988 йилдаги биринчи учрашувни Фрунзе райони меҳнаткашлари билан ўтказадилар. Бундан кўзда тутилган мақсад шаҳримиз районлари меҳнаткашларининг ҳаёти билан янада чуқурроқ танишиш, уларнинг муаммолари ва ташвишларидан, қайта қуриш ва хўжалик юритиш борасидаги ишларидан хабардор бўлишдир.

Ўтган йили шаҳримизнинг еттита райони меҳнаткашлари билан учрашганимиздан сўнг, улар билан юзма-юз суҳбатлашганимиздан кейин ҳар бир район муаммоларига бағишланган материаллардан иборат газетанинг махсус сонларини чиқардик. Бу сонлар оқшомхонларга жуда манзур бўлди. Шу боисдан Фрунзе район партия комитетида ва жойларда 20 январь куни ўтказиладиган учрашув чоғида янгидан-янги масалалар ўртага ташланиши, газеталарнинг ходимлари учун янги, долзарб мавзулар туғилиши табиийдир. «Оқшом» журналистлари шу куни эрталабданоқ районнинг саноат, транспорт корхоналарида, қурилишларда бўладилар, маданият, маориф, медицина ва маиший хизмат кўрсатиш ташкилотлари ва муассасаларининг ишлари билан танишадилар.

Фрунзе районининг азиз меҳнаткашлари! Район партия комитетида ўтказиладиган учрашувга ташриф буюришингизни сизлардан илтимос қиламиз. Унга ўзингизни тўлқинлантирган, газетамиз саҳифаларида кўтаришга арзийдиган, район муаммоларини ечишга хизмат қиладиган таклифлар билан келишни унутманг. Шуни ҳам эслатиб ўтмоқчимизки, учрашувда редакция ходимларидан ташқари район партия ва совет, хўжалик раҳбарлари ҳам қатнашадилар. Сиз ана шу учрашувнинг сиртқи қатнашчиси ҳам бўлишингиз мумкин. Бунинг учун 20 январь куни 55-76-12, 55-70-50 рақамли телефонлар орқали соат 11 дан 17 га қадар қўнғироқ қилиб, ўзингизнинг таклиф ва истакларингизни айтишингиз мумкин. Тушки танаффус соат 13 дан соат 14 гача бўлишини ҳам унутманг. Сизларнинг ижтимоий аҳамиятга эга бўлган саволларингиз қараб чиқилади ва улар имкони борича ҳал этилади.

Яна бир бор эслатиб ўтмоқчимиз: Фрунзе район партия комитетида бўладиган учрашув 20 январь куни соат 17 дан 19 гача бўлади. Унинг сиртқи қатнашчилари эса 55-76-12, 55-70-50 рақамли телефонлар орқали қўнғироқ қилишлари мумкин.

18 ЯНВАРДАН 24 ЯНВАРГАЧА

Об-ҳаво ва саломатлик

Н. А. Семашко номидаги курортология ва физиотерапия илмий-тадқиқот институтининг директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Н. М. Мажидов таҳрири остида.

Ўзбекистон ССР гидрометеорология марказининг маълумотларига кўра, шу ҳафтанинг кўпгина кунларида ҳаво вақти-вақти билан булутланиб туради, айрим кунларда ёмғир ва қор ёғади.

Ҳарорат кечаси 0—5 даража совуқдан тортиб то 3 даража иссиққача бўлади. Кундузи 1—6 даража иссиқдан 5—10 даражагача иссиқ бўлади.

Ҳафтанинг охирига бориб, ўлкамиз территориясига совуқ ҳаво оқимининг кириб келиши кутилади. Ҳарорат бирмунча пасаяди. Ҳафта мобайнида ўртача ҳарорат меъёри атрофида ва ҳафтанинг охирида меъёридан паст бўлади.

Н. А. Семашко номидаги курортология ва физиотерапия илмий-тадқиқот институти медицина метеорологик маълумотлари ва метеорологик профилактика маркази мутахассисларининг фикрига кўра, шу ҳафтада кутилаётган об-ҳаво шароити, айниқса ҳафтанинг иккинчи ярмида об-ҳавонинг ўзгариши об-ҳаво ўзгарганда ўзини нохуш ҳис қиладиган беморларни безовта қилиши мумкин. Бундай пайтда барча тоифадаги беморларни медицина жиҳатидан назорат қилиш ишлари кучайтирилмоғи керак. Айниқса, юрак, томир ва мия шамоллаши ҳамда ўпка хасталикларига учраган беморларга эътиборни кучайтириш лозим.

Бўғин, ревматоидли полиартрит ва подагра хасталикларига чалинган беморларда оғриқ кучаяди, гипертоник беморларда қон босими ошади, юракда оғриқ пайдо бўлади.

Об-ҳавонинг бундай ноқулай кунларида беморларни парвариш қилиш мақсадида айниқса, юрак-томир, қон босими, томир дистонияси касалликларига учраган беморларни даволовчи врачларнинг тавсиясига кўра қон босимини бир маромга соладиган ва оғриқ қолдирадиган дори-дармонларни қабул қилиш лозим.

Бўғин ва асаб хасталиклари беморларига оғриқ қолдирадиган дори-дармонлар тегишли миқдорда берилади.

Об-ҳаво ўзгарганда ўзини нохуш сезадиган беморларга врач кўрсатмасига биноан оғриқ қолдирадиган дори-дармонлар берилади, нафас олиш машқлари бажарилади, жисмоний зўриқиш озайтирилади.

СЎНГГИ СОАТДА

◆ Афғонистон Республикаси президентининг амнистия тўғрисидаги фармонига мувофиқ Балх ва Бадахшон вилоятларида илгари ҳукуматга қарши фаолияти учун ҳукм этилган 400 дан зиёд киши озод қилинди. Ҳаммаси бўлиб ўтган йили қамоқхоналардан 12 мингдан зиёд киши чиқариб юборилди. Афғонистон хавфсизлик кучлари Вардак вилоятида иш кўрган яна бир босқинчилар тўдасини, ана шу тўданинг бошлиқлари қуролни ташлашдан бош тортганларидан сўнг тугатдилар. Жуда кўп қурол-яроғ қўлга туширилди.

Афғонистон территориясида яқинда ҳарбий операциялар вақтида яна бир Британия фуқароси — душманлар ҳузуридаги маслаҳатчи ўлдирилган. «Ю. С. ньюс энд уорлд рипорт» журнали Америка разведкаси манбаларига асосланиб ана шу ҳақда хабар беради.

◆ Аддис-Абебада ўз ишини тугатган Африка мамлакатлари ахборот министрлари конференциясининг қатнашчилари янги халқаро ахборот маркази ташкил этилишини ёқлаб фикр билдирдилар. Учрашувда қабул қилинган ҳужжатларда янгиликлар бозорини ўз монополиясига айлантирган ғарб оммавий ахборот воситалари қитъа халқларининг социал-иқтисодий тараққиётга эришиш йўлидаги куч-ғайратини барбод этмоқда, деб уқтирилади.

Министрлар қитъада Ғарб монополиясига қарама-қарши турувчи, Африка идеалларини ҳимоя қилувчи, қитъа мамлакатларининг тажрибаларини тарғиб этувчи ва унинг халқлари ҳаётини объектив акс эттирувчи ўз ахборот системасини ташкил этишга даъват этдилар.

◆ Қўшма Штатларнинг Марказий Америкада Гватемала битими доирасида сиёсий зиддиятларни бартараф этиш жараёнини барбод қилиш йўлидаги уринишлари чипакка чиқди. Гватемала, Гондурас, Коста-Рика, Никарагуа ва Сальвадор президентларининг 15—16 январда Сан-Хоседа бўлиб ўтган навбатдаги кенгашида ўтган йилнинг август ойида имзоланганидан сўнг ўтган 150 кун мобайнида тўла бажаришнинг имкони бўлмаган Гватемала битимини дарҳол амалга оширишга киришиш ҳақида қарор қабул қилинди. Учрашувдан сўнг бўлиб ўтган матбуот конференциясида Никарагуа президенти Даниэль Ортега шанба кунидан бошлаб мамлакатда фавқулодда ҳолатни бекор қилиш ҳақидаги сандиночилар ҳукуматининг қарорини маълум қилди.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг 4-цехида Мунира Муҳаммадқулова корхона коллективи ўртасида муносиб ҳурмат-эътибор қозонган. Бундан 25 йил аввал ишни шогирдликдан бошлаган бу ишчи ҳозир моҳир прессловчи. У кўпларга устозлик қилди. Масалан, Машкура Ҳикматова, Матлуба Зокирова ва бошқалар бугунги кунда у билан ёнма-ён ишлаб, муносиб ютуқларни қўлга киритишяпти. Ишдаги муваффақиятлари учун бир неча марта бирлашма фахрий ёрлиқларига сазовор бўлган. Мунира янги йилнинг дастлабки кунларида қувончли ютуқларга эришмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ҲУЖУМКОР ПРОПАГАНДА

Валдираш

Буржуа оламининг советшуносларидан Девид Т. Линфрен ўзининг «Этник анатомия ва қиёсий динамика» асарида «Ўрта Осиё халқлари билан рус халқи ўртасидаги муносабат — тенглик, маънавий бойликлар тақдири ва бундан келиб чиқадиган муаммолар» хусусида валдирайди. Гўёки, Ўрта Осиёдаги миллий республикаларда мавжуд бўлган моддий ва маънавий бойликларга руслар эгалик қилар эмишлар!

Бунга далил сифатида автор дейди: «Руслар билан бошқа миллатлар ўртасидаги тенгсизлик, республикаларда барча моддий ва маънавий бойликлар русларники эканлигига бошқа миллатларнинг ишончи комиллиги билан тасдиқланади. Бу ҳол шу миллатлар орасида совет системаси, раҳбарлик методларидан норозилик туғдиради» (216-бет).

Қаранг, қандай мудҳиш иғвогарчилик, сиёсий ғаламислик! Ушбу фикрларни шарҳлар эканмиз, бунда объектив ҳақиқатга мутлақ зид бўлган совет тузуми ва сиёсатига нисбатан ҳаёсизларча қўпорувчиликни кўрамиз.

Агар тенгсизлик тўғрисида гап кетадиган бўлса, бу нарса қора танли ва оқ танли, камбағаллар ва капиталистлар, сайлаш ҳуқуқига эга бўлганлар ва ҳуқуқсизлар деган сифатларни бўйнига осиб олган Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция, Ғарбий Германия каби буржуа мамлакатлари ҳақида гапириш ҳақиқат бўлур эди. Чунки Девид Линфрен туҳмат қилаётган муҳит ана шу мамлакатлар идеологиясининг мазмунини тақозо этади.

Совет Иттифоқида барча элат ва миллатларнинг ҳамма ҳуқуқлари, хуллас тенг ҳуқуқлилик махсус қонун билан белгиланганлиги аниқ. Буни автор тескари тушунган.

Моддий бойликлар эса энг аввало, ўша территорияга эгалик қилган республика аҳолисиники, қолаверса, 15 республика ягона Совет Иттифоқига бирлашган экан, демак миллатлар орасида сеники, меники деган айримчилик мутлақо йўқдир. Ўзбекистоннинг «оқ олтин»и Россия Федерацияси заводлари, фабрикаларига жўнатилса, у ернинг дон маҳсулотларидан тортиб, машина асбоб-ускуналари ўзбеклар учун беминнат юборилади. Бу нарса социалистик тузумнинг, ҳаёт тарзининг мазмуни.

Иғвогар айтганидек, бу нарса «миллатлар орасида» ҳеч қандай «Совет системаси, раҳбарлик методларидан норозилик» туғдирмайди, аксинча, булар орасида ўзаро муносабат, дўстлик ва биродарликни мустаҳкамлаш учун хизмат қилади.

Тескари ташвиқотдан, валдирайверишдан иш чиқмайди, жаноб Линфрен!

«Офарин!» сизга, хоним

Буржуа социолог советшуноси Фейча Блсаер «Совет аёллари оилада ва жамоатда» номли тадқиқотида Совет Иттифоқидаги никоҳ ва ажралиш масалаларига аралашади. У Европа ва Ўрта Осиёдаги никоҳларнинг бузилиши — ажралиш тўғрисида фактлар келтириб буларни бир-бирига қиёслаб, ажралиш «Ўрта Осиёда ҳар бир 100 та оиладан 12 та, СССРнинг Европа шаҳарларида эса уч-тўрт баробар кўп» (68-бет) дейди ва ажралишнинг кўлами қатор йирик шаҳарлар бўйича рақамлар билан кўрсатилади.

«Замонавий индустриализация ва урбанизация, яъни жамият ривожланишида шаҳарлар ролининг ошиш жараёни, — дейди Фейча, — никоҳга салбий таъсир этади, бу нарсанинг таъсири кам жойларда ажралиш ҳоллари ҳам кам» (69-бет).

Ушбу «фикр»ларни таҳлил этар эканмиз, ундаги «аниқ» рақамлар орқали чиқарилган «хулосалар»да автор совет кишилари оиласи — турмушига аралашиш орқали ўзининг қўшмачилигини билдириб, социалистик оиланинг мустаҳкамлигига жаҳон халқлари орасида шубҳа, ишончсизлик уйғотишга уринади.

Шу ўринда мазкур фикрга муносабат билдиришдан олдин буржуа мамлакатларининг айримларидаги никоҳ — оилавий ҳаёт ҳақида икки оғиз гапиришни жоиз деб биламан.

Италиянинг Неаполь, Рим, Сорденто, Карпи каби шаҳарларида бўлганимда, шу шаҳарларда ёппасига иш ташлаш бўлиб, кўчаларда транспорт қатнови мутлақо тўхтади, полиция ўрнида солдатлар юришарди, кўчаларда тумонат одам. Улар иккита-иккита бўлишиб, қўл ушлашиб олишган. Ўша куни биз Неаполдек шаҳри азимда бу воқеага шоҳид бўлиб, иш ташлаш намойишининг моҳиятини таржимонимиздан сўраганимизда, у ўйлаб-нетиб ўтирмасданоқ: «Булар иқтисодий қийналган кишилар. Иш ҳақини оширишни талаб қилишяпти», деди.

Шунда масаланинг моҳиятини тушуниб олгач, нега йигит-қизлар иккита-иккита бўлишиб, қўл ушлашиб олган, булар эр-хотинми, деб савол бераман. Булар эр-хотин эмас, кўплари нотанишлар. Эр-хотин бўлиш учун уйланишга лира — пул керак. Ахир фарзанд кўрса уни боқиш керак-ку! Бу нарса бизда жуда қийин. Шу боис битта кўчада 100 та оила бўлса, шундан ё иккитаси ёҳуд учтасида бола бор. Демак, улар қонуний никоҳдан ўтишган, деди.

Ҳаёт бор экан, оила бузилиши — никоҳ бузилишлари ҳам бўлиб туради. Бу — ҳаёт тақозоси. Бироқ никоҳ бузилишлари — ажралишларнинг ҳам чегараси бўлиши керак-ку. Никоҳ деган мўътабар сўзга амал қилмай, уни қонуний эътиқод сифатида қадрламай ихтиёрий «ит ётиш-мирза туриш» асосида оила қуриш, яшаш одат тусига кириб бораётган Америка Қўшма Штатлари, Ғарбий Германия каби буржуа мамлакатлари ҳаёт тарзи ҳақида оғиз очишни эп кўрмаган хоним уялмай-нетмай совет оиласига аралашаётганлиги одобдан эмас.

Агар Фейчанинг фикри бўйича, урбанизация ҳамда индустрлаштириш жамият аъзолари орасида никоҳ бузилишларига олиб келган бўлса, у тақдирда, ўз-ўзидан маълум бўладики, шаҳарларнинг ўсиши ижтимоий онгнинг такомиллашуви билан боғлиқ. Бу деган сўз — шаҳарлар аҳолиси орасида турмушни, оилани моҳият эътибори билан идрок этиш ҳам такомиллашади. Бу такомиллашиш ўз навбатида оилани — никоҳни қишлоқдагиларга нисбатан янада мустаҳкамлайди, ажралиш, никоҳ бузилишлари оз бўлади.

Фейча эса никоҳ бузилишларига асосий далил қилиб, урбанизация ва индустрлаштириш жараёнини кўрсатади—бу нарса қишлоқларда кам, шаҳарларда кўп, деган социологик тахминни беради. Бу билан ўз фикрига ўзи қарши чиқади. Аслини олганда бунинг аксидир.

Буржуа мамлакатларида оила бузилишлари — никоҳ бекор бўлишларнинг сон-саноғи бўлмаганлиги учун ҳам социалистик мустаҳкам оилавий ҳаёт, қонуний никоҳ ҳукмрон бўлган мамлакатимизни текшириш объекти қилиб олган Фейча хонимга «офарин!».

Ҳайдарали УЗОҚОВ,
филология фанлари кандидати, доцент.

Партия ўқуви

Қизиқарли машғулотлар

«Узбексельмаш» шаҳримиздаги йирик ишлаб чиқариш бирлашмаларидан бири. Бу ерда қайта қуриш ва жадаллаштириш корхона ҳаётининг барча жабҳаларини тобора кенгроқ қамраб бормоқда. Чинакам революцион характердаги қайта қуришнинг туб моҳиятлари ишчилар онгига чуқур сингдириб борилмоқда. Бу борада бирлашмада ташкил этилган партия ўқуви системаси катта роль ўйнаяпти. Ҳар ойда бир марта ўтказиладиган бу ўқув машғулотига корхона пропагандистларидан ташқари олий ўқув юртлари ва «Билим» жамиятининг профессор-ўқитувчилари ва лекторлар таклиф этилади.

Яқинда тингловчилар ўртасида «Қайта қуришни амалий иш билан чуқурлаштирайлик» деган темада машғулот ўтказилди. Марксизм-ленинизм асослари мактабларининг 12 та группаси тингловчилари қатнашган бу машғулот жуда қизиқарли бўлди. Чунки пропагандистлар бу мавзу юзасидан чуқур тайёргарлик кўрган ҳолларда машғулотга келган эдилар. Улар барча керакли кўрсаткич ва манбалардан ташқари ушбу темани қандай ёритиш тўғрисида тавсиялар берилган «Политсамообразование» журналининг 9-сони билан ҳам яқиндан танишган эдилар. Айниқса пропагандистлардан С. Ерохин, А. Давидов, А. Арметов, В. Рутто, В. Коверин ва И. Безислар томонидан корхонанинг 3, 5, 8, 20, 21, 22-цехларида олиб борилган машғулотлар юксак савияда ўтди.

Машғулотлар мавзусининг асосини қайта қуришнинг революцион характери ва ҳозирги босқичдаги моҳияти, меҳнат коллективи — қайта қуришнинг муҳим звеноси, самарали меҳнат ва ҳар бир совет кишисининг қайта қуриш ишига онгли равишда қатнашуви қайта қуриш муваффақиятини таъминловчи омил, деган бандлар ташкил этади.

Пропагандистлар биринчи банд юзасидан КПСС XXVII съездида таклиф этилган социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш ва совет жамиятини қайта қуриш программасига тўхталиб, қайта қуриш ҳақиқатан ҳам, жамият ҳаётида революцион характердаги бурилиш эканлиги ва унинг ҳозирги даврдаги моҳияти ҳақида тингловчиларга мисоллар билан тушунтириб беришди.

22-цех ишчилари ўртасида ўтказилган машғулотда эса ушбу теманинг иккинчи ва учинчи бандлари юзасидан мунозара қизиб кетди.

— Меҳнат коллективи қайта қуришга қандай ҳисса қўшиши керак? Шу каби саволлар чекка-чеккадан ёғилди. Пропагандист В. Коверин уларга асосли жавоб берди.

— Барча совет кишилари ҳар бир меҳнат коллективи, Советлар мамлакатининг ҳар бир оиласи ўзининг орзу-умидлари ва режаларини қайта қуриш ва жадаллаштириш ишига кўпроқ ҳисса қўшиш билан боғламоқда, — дейди пропагандист. — Бу демак, турғунлик жараёнларини қатъиян бартараф этиш, совет жамиятини социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришнинг ишончли ва самарали механизмини яратиш демакдир.

— Партия ўқувини такомиллаштириш ва унинг янада қизиқарли усулларини излаб топиш тадбирларини кўряпмиз, — дейди биз билан суҳбатда Киров район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари Л. Г. Облова.

— Ўтган йилнинг декабрь ойида Тошкент область партия-сиёсий маорифи Уйининг партия маорифи тармоқларида эксперимент жорий этиш бўйича тавсияномасини ҳисобга олиб, районимизда 20 потокда тингловчилар аудиториясини ташкил этдик. Бу аудиторияларга 4573 тингловчи бириктирилган. Бу машғулотларда райком секретарлари ва район партия комитетларининг масъул ходимлари қатнашадилар.

М. КОМИЛЖОНОВ.

Жанговар атеизм

Инсон хотираси азиз, аммо...

Хурофотлар тараққиёт ютуқлари оқибатида йўқолиб кетади.
В. Г. БЕЛИНСКИЙ.

Партия ва ҳукуматимизнинг дин, черков ва диндорларга нисбатан тутаётган сиёсати ниҳоятда одил. Диндорларнинг ҳис-туйғуси ҳеч қачон таҳқирланмайди, улар ўз диний эҳтиёжларини моненликсиз қондиришлари мумкин. Буни СССР Конституциясининг 52-моддасидаги ва Ўзбекистон ССР Конституциясининг 50-моддасидаги «Виждон эркинлиги» гарантиялайди, кафолат беради. Лекин, шуни ҳам таъкидлаш лозимки, бу эркинликни суиистеъмол қилиш, уни қўпол равишда бузиш ҳам қонунан тақиқланади.

Шу ўринда пойтахтимиздаги бир қанча маҳаллаларда дафн маросими кўнгилдагидек ташкил этилаётганлигини таъкидлаб ўтмоқчимиз. Чунончи, Октябрь районидаги «Авангард», «Кўкча», «Камолон», «Катта боғ», Ильич, Титов номли маҳаллаларда тўй ва дафн маросимларини ўтказиш комиссиялари тузилган. Айниқса, уларнинг фаолияти Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди ва XVI пленумидан кейин активлашиб кетди.

Ильич номли маҳаллада бўлганимизда маҳалла комитетининг раиси Комилжон ака Соатов бу борада қилинаётган тадбирларни сўзлаб берди:

— Дафн маросими ўтказиш комиссияси зиммасига жуда масъулиятли, оғир, шу билан бирга халқ учун хизмат қилишдек шарафли вазифа юклатилган. Комиссия аъзолари дафн маросимини тартибли, уюшган ҳолда, ортиқча чиқимларсиз, хурофий сарқитларсиз ўтказилишини назорат қиладилар ва унга бош-қош бўладилар. Қабристонда, дафн маросимида митинг ўтказилади. Бунда марҳумни анча йиллардан бери билган, таниган кишилар, бирга ишлашган ҳамкасабалари, маҳалладошлари унинг ҳаётлик чоғида халқ учун қилган хизматлари ҳақида қисқача гапириб беришади, сўнг видолашув маросими тугайди.

Биз дафн маросимидан кейин ўтказиладиган баъзи диний характердаги расм-русумларни замона талабига мослаб, ихчамлаштирдик, айримларига эса, мутлақо барҳам бердик. Масалан, одат тусига кириб қолган «пайшанбалик»лар ва «якшанбалик»лар қисқартирилди. Уларда маҳалла активлари иштирок этишмайди, фақат оилавий бўлиб, кичик доирада бу маросимни (хоҳишларига қараб, албатта) ўтказишни тавсия этганмиз. Кейинги маъракалар, яъни «йигирма», «қирқ» ва «йил оши»да 30—40 килограммдан ортиқча ош дамланмайди, буни комиссиямиз аъзолари қаттиқ назорат қиладилар ва ортиқча исрофгарчиликка йўл қўймайдилар.

Албатта, бу борада олиб бораётган тадбирларимиз ҳали етарлича эмас, камчиликлар, ечилмаган муаммолар, мунозарали масалалар ҳам бор. Баъзан шундай кишилар ҳам учраб турадики, улар: «Маърака меники, пулни мен топаяпман, шундай экан, уни қандай ўтказишим, қанча маблағ сарфлашим билан сизларнинг нима ишларингиз бор», — деб бизнинг дилимизни ранжитишади. Ана шу тоифадаги кишилар билан «тил топишиш» анча қийин бўляпти. Қолаверса, уларнинг бу «ташаббуси» кўр-кўрона эргашувчи бошқаларга катта зиён келтиряпти. Дафн маросими ўтказиш комиссияси аъзолари ана шу каби кишилар билан алоҳида тарбиявий, атеистик тарғибот ишларини олиб боришмоқда.

Инсон хотираси устида гап юритар эканмиз, албатта бу борада амалга оширилаётган янгича маросимлар, тадбирлар хусусида қисқача тўхталиб ўтишимиз лозим.

Мана, икки йилдан бери республикамизда «Хотира куни» ўтказилиб келиняпти. Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, партия ва ҳукуматимиз ташаббуси билан амалга ошириб келинаётган бу хайрли тадбирдан, янгича маросимдан халқимиз беҳоя миннатдор. Чунки, бу кунда қаровсиз қолган қабристонлар тартибга солиняпти: деворлари мустаҳкамланаяпти, йўлкалар асфальтланаяпти, турли хилдаги мевали ва манзарали дарахтлар, анвойи гуллар экиляпти, қабр тошлари, панжаралар ўрнатиляпти, қабрларнинг усти супуриб-сидирилиб, панжаралар мойланяпти. Бир сўз билан айтганда, қабристон ва қабрлар ободонлаштириляпти. Қолаверса, юқорида айтилган тадбирлар амалга ошириб бўлингач, митинглар ўтказилиб, шу қабристонда дафн этилган кишиларнинг хотираси эсга олинмоқда. Уларнинг ҳаётлик чоғида давлатимиз, партиямиз, халқимиз бахт-саодати йўлида амалга оширган улкан ишлари, қолдирган маънавий мероси тўғрисида тўлқинланиб гапириляпти, ёдга олиняпти. Бу янгича маросимнинг яна бир ўзига хос хусусияти шундаки, у ёшларни коммунистик, интернационал, атеистик руҳда тарбиялашда, қолаверса, уларни ота-боболаримиз яхши анъаналарининг муносиб ворислари, ўринбосарлари, давомчилари қилиб етиштиришда катта сиёсий-тарбиявий аҳамият касб этмоқда. Шу ўринда, бу тадбирнинг шаҳримиздаги «Кўкча» ва «Авангард» маҳаллалари территориясида жойлашган «Вилоят» қабристони (Шайх Зайниддин-бобо мачити)да оммавий, серфайз, диний сарқитлардан холи қилиб ўтказилаётганлигини алоҳида таъкидламоқчимиз.

Яна бир мулоҳаза. Ўзбекистон телевидениеси орқали намойиш этилаётган «Ҳаёт қувончлари ва ташвишлари» кўрсатувларидан бирида айтилганидек, республикамизда «Хотира куни»нинг ўтказилиши жараёнида, жойларда номлари деярли ўчиб кетаётган халқимизнинг содиқ фарзандлари ёдга олиняпти, баъзиларининг ташландиқ ҳолдаги қаровсиз қолган қабрлари тартибга келтириляпти, ободонлаштириляпти.

Демак, республикамизда «Хотира куни»нинг ташкил этилиши ҳаётимиздаги яна бир муҳим воқеалардан бири бўлди десак, муболаға бўлмайди. Зеро, диний расм-русумлар, маросимларни, ортиқча сарф-харажатни, вақтни талаб қиладиган хурофий сарқитларни бартараф этмоқчи эканмиз, уларнинг ўрнини муносиб боса оладиган янгича маросимларни турмушга жорий этмас эканмиз, кўзлаган мақсадга етишимиз мушкуллигича қолаверади. Юқорида тилга олинган тадбирга ўхшаш, халқимиз дилидан муносиб ўрин оладиган, хайриҳоҳлик уйғота оладиган янгича маросимларни ҳаётга тадбиқ этганимиздагина бу эзгу мақсадга эришиш мумкин бўлади.

Ҳа, жамиятимизда қайта қуриш ва жадаллаштириш жараёни кетаётган шу долзарб паллаларда эскилик сарқитларига муросасиз бўлишимиз, янгича анъана, маросимларни жорий этишимиз, уларга кенг йўл беришимиз лозим. Токи, бу анъаналар диний маросимларнинг барҳам топишида муносиб ўринбосар, қудратли омил бўлиб қолсин.

Саидбурҳон АСҚАРХЎЖАЕВ,
Беруний номидаги Тошкент политехника институти илмий атеизм кафедрасининг ассистенти.

Хурофотга

Ҳақиқат аччиқ. Лекин, уни тан олиш эса мардликдир. 1979 йили хотиним билан ажралишдик. Тошкентда ўқидим. Орадан олти йил ўтгач, ота-онамни кўргани қишлоққа бордим. Собиқ умр йўлдошим Хосиятхоннинг қишлоғига турмушга чиққан синфдошимнинг опаси Соткинойни учратиб қолдим.

— Хотинингиз сиз билан ажрашган йилдан бери оғир касал. Совчилар келиб унинг касалини эшитиб, айниб кетишяпти, — деди у. — Сиз ҳам уйланмаган бўлсангиз керак. Ҳар ким ҳам битта билан ўтсин, экан. Ярашинг, илтимос. Сиз унинг касаллигини юзига солмайсиз, биламан. Яна айтаман, иложи бўлса ярашинг.

Шу гап бўлди-ю, биз ярашдик.

Умр йўлдошимнинг касаллик тарихи билан қизиқдим. 1980 йили район поликлиникасининг психиатр врачи томонидан «тутқаноқлик» касаллиги аниқланган бўлиб, «глюферал» дориси буюрилибди. Аммо, у дори беморга фойда келтирмаган. Қайнонам ва қайнотам хурофотга берилиб, «домла»га боришиб, дуо ёзилган хатни ўз қизларининг овқатига солиб ичиришибди. Бундан ҳеч қандай фойда бўлмаган.

Мен ана шу эски ўзбек тилида ёзилган хатдан 3 тасини қўлга киритиб, даставвал Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Қўлёзмалар институтига бордим. У ердагилар хатни ўқишиб, шундай таржима қилишди: «Иложи борича, холис бўлгайсан», «Минг шукур».

Ўша фирибгар домлага нафратим ортди. Наҳотки қайнонам, қайнотам шу юлғичларга шунчалар ишонсалар?!

Умр йўлдошимнинг чеккан азоби мени ташвишга солди. Ниҳоят медицина фанлари доктори, профессор, невропатолог Е. А. Демин беморни синчиклаб кўрди ва икки хил дори буюрди.

Дориларни ичгандан сўнг, хотиним соғайиб кетди. Ахир у олти йил диндорларнинг қуруқ қоғозига ишониб, азоб чекиб келди-я! Фақат совет медицинаси орқали инсон ҳаёти янгидан бошланди.

Айниқса ўз қизини турмушдан ажратиб олиб, диндор кўзбўямачиларнинг қуруқ гапларига лаққа ишониб келган қайнонам ва қайнотам энди ўз қизининг бахтиёр чеҳрасини кўриб: «Кўзбўямачи диндорларнинг уйига ўт тушсин», дейишмоқда.

Мен-чи? Менинг қувончим чексиз. Дунёга соғ-омон келган, бугунги кунда «даддада», «ая» деб қувноқ кулаётган қизалоғим — Маҳбубани бағримга босиб тўймайман. Бахтли ҳаёт кечиряпмиз.

Социалистик жамиятимизнинг маънавий соғлигига путур етказиб, унинг ақлий психологиясини бузиб, ўз манфаатини устун қўйиб, жамият ҳисобига бойлик орттираётган кўзбўямачи диндорларга бешафқат бўлайлик!

Мухтор СУЛАЙМОНОВ.
ишчи.

— Кейинги пайтда камнамосиз, қўшнижон!
— Э, асло сўраманг, мижоз пойлаб уйда диққинафас бўлиб ётибман.

— Қани чоли тушмагур, «куф-суф» орқали йиққан моллларингизни бир кўрайчи.

Ш. Субҳонов чизган расмлар.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

Ер юзида ядро қуроли бўлмасин

ПАРИЖ.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев бундан икки йил муқаддам илгари сурган ва 2000 йилга қадар ядро қуролини батамом тугатишни кўзда тутадиган тинчлик программаси жаҳон жамоатчилигининг, ер юзидаги барча тинчликсевар кучларнинг эзгу орзу-умидларига ҳамоҳангдир. Франциядаги тинчлик учун курашчилар ҳаракатининг миллий секретари Д. Сирера ана шу ҳақда гапирди.

Бу ҳужжат негизини ташкил этувчи совет таклифлари кенг кўламда қўллаб-қувватланади ва қуролсизланиш проблемаларини ҳал этишга қаратилган конкрет тадбирларни белгилаб олишга имкон берди.

Вашингтонда имзоланган ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги Совет — Америка шартномасини совет ташаббусларини амалга оширишнинг биринчи босқичи деб қараш лозим бўлади. Эндиликда қуролсизланиш жараёнини кенгайтириш учун янги тадбирлар кўрилиши лозим. Ҳозирги вақтда АҚШ ва СССР стратегик қуролларини 50 процент қисқартириш тўғрисидаги масалани ҳал этиш алоҳида аҳамиятга эгадир, деб таъкидлади Д. Сирера.

РИМ.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев бундан икки йил муқаддам эълон қилган олижаноб мақсад, шак-шубҳасиз, ижобий характерга эгадир, чунки бу мақсад тарғибот тусида бўлмай, балки бизга амалда ядро аслаҳахоналарини чеклаш ва камайтиришнинг реал программасини кўрсатиб беради, деб таъкидлади таниқли итальян олими, халқаро Пагуош ҳаракати ижроия комитети кенгашининг аъзоси Ф. Каложеро.

Яқинда имзоланган ўртача ва камроқ олислик ракеталари тўғрисидаги Совет — Америка шартномаси бундай программани амалга ошириш имкони борлигини тасдиқлаб турибди. Совет раҳбарияти таърифлаб берган янги фикрлаш билан боғлиқ позициялар ва вазиятдаги теран ижобий ўзгариш ушбу программанинг асосий элементидир.

ВЕНА.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев Баёноти эълон қилинганидан кейин орадан ўтган икки йил ана шу ҳужжатнинг тарихий аҳамиятини ишончли тарзда тасдиқлаб кўрсатди. Совет раҳбари инсоният ўзининг ҳаёт-мамотига таҳдид солаётган ядро қуроли аслаҳахоналаридан холи бўлиб, икки мингинчи йилнинг бошланишига қадам қўйиши учун конкрет йўлларини белгилаб берди. Реаллик билан йўғрилган ана шу истиқбол тинчликсевар кучлар кескинликни юмшатиш ва қуролсизланиш манфаатларини ўйлаб ташлаётган янги қадамлар учун муҳим омил бахш этади, деб таъкидлади Австрия Компартияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Х. Кольт.

Объективда—Греция

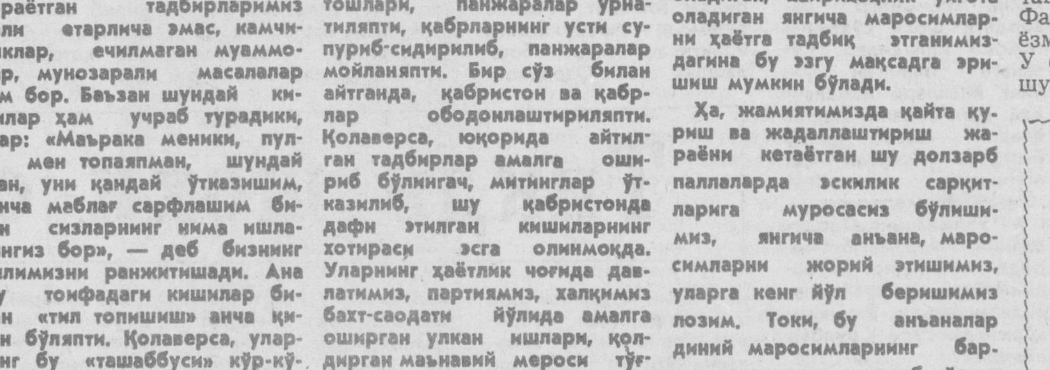

АФИНА. Жаҳондаги энг қўҳна театр қаерда жойлашганлигини ҳамма-ҳам одам билади. Грециядаги «Ироду Аттику» деб номланувчи антик театрни (суратда) ана шулардан деб ҳисоблашади. Унинг кенг минбарларига 6 мингдан зиёд киши сиғади. Қадимги Грециянинг машҳур файласуфлари Софокл, Еврипид, Эсхил шу ерда ўз трагедияларини қўйишган. Театр ҳозир ҳам жаҳон маданиятига хизмат қилмоқда. Бу ерда мунтазам томошабинларни жалб этувчи халқаро театр фестиваллари, классик музика фестиваллари ўтказилади. М. Плисецкая иштирокидаги совет балети усталари, Литва ССР Давлат академик опера ва балет театри артистларининг гастроллари ҳам ана шу ерда бўлиб ўтган.

КОМПЬЮТЕР МАН ЭТАДИ

Ҳайдовчи уйидан чиқиб, машинага ўтирди-да, моторни ўт олдиришга уриниб кўрди. Аммо двигатель сукут сақларди. У уринишини бир неча бор такрорлаб кўрди, аммо натижа ўша-ўша. Шундан сўнг бутун ҳаракати беҳуда эканлигига ишонч ҳосил қилган ҳайдовчи машинани тарк этишга мажбур бўлди. Техаснинг Тайлер шаҳри кўчаларининг бирида ўткинчилар қизиқиш билан кузатган ана шу эпизод ҳозир АҚШнинг саккиз штатида ўтказилаётган ва маст ҳолда автомобиль бошқарилишининг олдини олишга қаратилган тажрибанинг бир қисми эди холос. Мўъжазгина, сигарет қутисидан бир оз каттароқ, йўлга чиқиш олдидан ҳайдовчининг ҳолатини аниқловчи, қурилма ана шу тажрибаларнинг асосий элементидир.

КАЛЕЙДОСКОП

БАЛИҚЛИ ТАОМ СИРИ

Агар ўғил кўришни истасангиз кўпроқ балиқ истеъмол қилинг. Англиялик тадқиқотчилар кутилмаганда ана шундай хулосага келдилар. Улар баъзи демография муаммолари билан шуғулланаётиб, бир жиҳатга эътибор бердилар. Балиқни мунтазам истеъмол қилувчи эркаклардан қизларга нисбатан ўғил болалар кўпроқ туғилар экан. Жумладан балиқли таом дастурхонидан аримайдиган Шотландиянинг соҳил бўйи аҳолиси ўртасида ўғил болаларнинг туғилиш даражаси бутун мамлакат бўйича ўртача даражадан 30 процент юқори экан. Олимлар бу ғаройиб мўъжизани балиқда эркакларнинг жинсий гормонларига таъсир этувчи махсус органик моддаларнинг кўплигида, деб тушунтирадилар.

Ижодкорнинг дил сўзлари

КЎНГЛИМИЗДА ЮЛДУЗЛАР ЁНСИН...

Жамиятимизда покланиш жараёни кетаётган бир пайтда, қайта қуриш ва ошкоралик сингари табаррук тушунчалар одамлар онгига сингиб бораётган бир пайтда ижодкор нималарни ўйлаши керак? У нима учун куйиниши ва қайси муаммолар устида бош қотирмоғи лозим? Ўзининг айтган сўзи, ёзган асари билан одамларнинг кўнглига яхши умид-истаклардан ташқари собит ишонч, истиқболга умид кўзи билан қараш туйғуларини уйғота олиш ҳам шоир, ёзувчининг вазифасига киради деб ўйлаймиз. Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати, шоир Хуршид Даврон билан бўлган суҳбат ҳам буни яна бир карра тасдиқлайди.

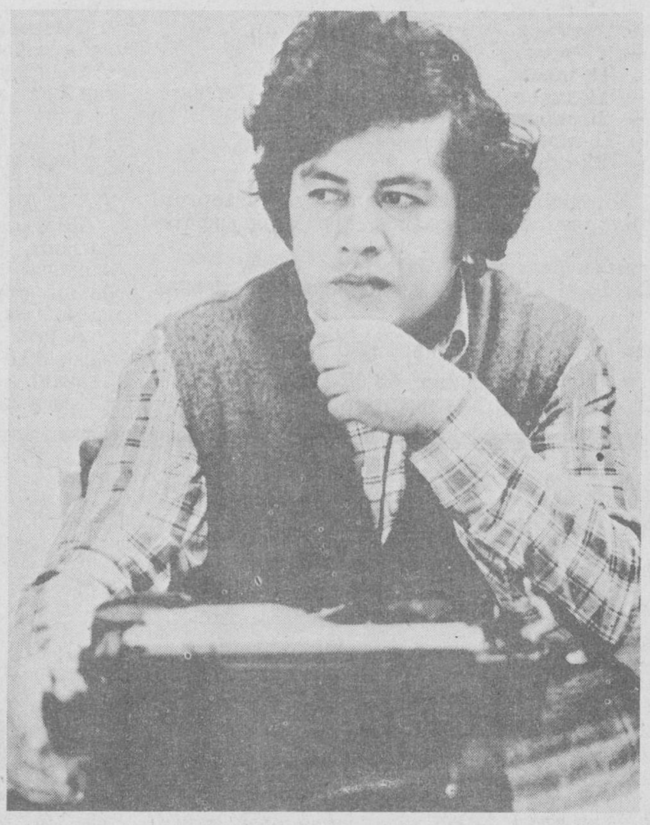

— Аввало, бугунги ўзбек адабиёти ва унда кечаётган жараёнлар ҳақида бир-икки оғиз гапирсангиз.

— Бугун жамиятимизнинг ҳамма соҳаларида янгиланиш кетаётган замон десам бўлади. Адабиёт мана шу янгиланиш курашининг кундалик дафтари, ҳақиқат кўзгуси бўлмоғи керак. Баъзилар хусусан ўзбек адабиёти шу ўринда оқсаяпти, дейиши турган гап. Бу бир томондан тўғри, иккинчи томондан тўла бўлмаган фикрдир.

Адабиёт қандайдир ишлаб чиқариш корхонаси ҳам эмас, адабиётда мажбуриятлар олинмайди. У ҳақда сон кўрсаткичлари билан эмас, балки муайян руҳ, виждон, юрак, ақл сифатлари орқали мушоҳада юритмоғимиз зарур. Бугун биз ёзаётган асарларимизнинг халқимизга бера олиши мумкин бўлган маънавий қудрати, салмоғи ҳақидагина гапиришимиз шарт, деб ўйлайман. Бугун биз йиллар давомида мутеликка маҳкум этилган, улуғвор ташбиҳлар билан аталиб, аслида оддий бир ижрочи бўлиб қолган халқимизга бор ҳақиқатни айтишимиз керак, унинг яратувчилик қудратини уйғотишимиз керак. Қолган барча биз кўзлаган мақсадлар мана шу фаолиятимизда ўз ифодасини топгандагина амалга ошади.

Адабиётда олдинги йиллар рўй берган турғунлик ҳолатини қандай изоҳлаш мумкин. Буни жуда содда изоҳласак мана бундоқ бўлади: ёзувчи нима ҳақда ёзишни, танқидчи қандай шарҳлашни, нашриётчи қандай китобни нашр этиш кераклигини худди келишиб олишгандек олдиндан билишарди, яъни чизиб қўйилган катакдан чиқишни ўйлашмасди. Мана шундай пайтда асл шоирларнинг шеърлари чоп этилиши қийинлашиб бораверади. Ахир, Рауф Парфи, Абдулла Ориповга ўхшаган шоирларнинг китобхон ҳузурига бориши осон бўлдими? Бугун биз уларнинг шеъриятимиз учун кимлар эканини англадик. Лекин, очиғини айтиш керак, бу шоирлар озмунча нарсани йўқотишдими? Улар билан бир пайтда ёза бошлаган ва бошлаши билан замонасозлик йўлидан кетган шоирлар-чи?! Уларнинг то ҳозиргача кечаётган «бахтли давронини» қандай изоҳлаш мумкин? Бугунга келиб қарасак, Рауф Парфи билан бир пайтда ёзишни бошлаган ўртамиёна, аммо раҳбар лавозимда ишлаган шоирнинг китоблари дўконларда кўргазмага қўйилгандек тахланиб турибди. У чиқарган китобларнинг сони, ҳажми ва тиражи Рауф Парфи, Абдулла Орипов китобларига қараганда икки баравар кўп...

— Мана, ҳозир Бутуниттифоқ китобхонига Булгаков, Платонов, Аҳматова, Набоков каби ижодига табу тамғаси босилган адибларнинг асарлари кенг етказиб берилмоқда. Мана шу жараён ҳақида нималар айтишингиз мумкин?

— Бу жуда муҳим, жамиятимизда демократик асослар тикланаётганлигидан далолат берувчи ҳодисадир. Бироқ, ўзимизда худди шу йўналишда олиб борилаётган ишлар: Чўлпон, Фитрат, Беҳбудий асарларини чоп этиш ҳамон амалга ошмаяпти. Уларнинг бир-иккита асарини босиш билан иш битмайди. «Хўш, босилгани билан нима бўлади?» дейдиганлар топилади. Мен уларга «Адабиётимизнинг, демак бизнинг бағримиз тўлади!» деб айтган бўлардим. Қолаверса, мени фақат бугина ташвишлантирмаяпти...

— Биз мана шу ҳақда, яъни Сизни нималар ташвишга солаётгани ҳақдаям билишни истардик.

— Энг аввало — халқимизнинг қадимий меросига бўлган муносабат. Ҳар бир халқ мероси — ўша халқнинг онаси десак адашмаймиз. Халқ мана шу она этагини тутибгина улғайиб боради. Шунинг учун меросга бўлган муносабатимиз онамизга бўлган муносабатимиздек муқаддас туйғулар билан йўғрилган бўлиши керак. Бизда эса баъзан меҳр-муҳаббат ўрнида лоқайдлик, менсимаслик ва бетамизликни кўриб нима қилишингни билмай қоласан.

Мана, яқинда эндигина таъмирдан чиққан Бухоро Аркининг бир қисми ағдарилиб тушди... Не-не қадимий ёдгорликларимиз турли корхона-ю ташкилотларнинг омборхонасига айлантириб қўйилган.

Халқнинг ўз меросига нисбатан муносабатига қараб унинг инсоният тараққиётида тутган ўрни ҳақида гапириш мумкин деб ўйлайман. Тезликда ёдгорликларимиз: қўлёзмалар, обидалар, қадимий куй ва достонларимизга бўлган муносабатимизни тубдан ўзгартиришимиз керак. «Ёдгорлик» сўзининг ўзаги «ёд», яъни «хотира» сўзидир. Хотирасини йўқотган инсонни бугун даволайдилар, бироқ хотирасини йўқотиб қўйган халқни кейин даволаб бўлармикан?

Мени ташвишлантираётган нарсалардан яна бири партия ва давлат ташкилотларида ишлаётган баъзи ходимларнинг, энг аввало баъзи раҳбарларнинг маданиятдан, адабиётдан, маърифатдан узоқлашиб қолаётгани. Махсус олий ўқув юртларида қандай дарслар ўтилиши ҳаммага маълум: инженер фақат техник фанлар, кимёгар фақат кимё, агроном фақат қишлоқ хўжалигига оид, медик эса фақат медицинага оид илмларни билиши талаб этилади, холос. Адабиёт, одамгарчилик, инсонийликдан сабоқ берувчи бу муқаддас хазина эса ўрта мактаб остонасида қолиб кетаверади. Қолаверса, мактабларимизда адабиёт ўқитиш шу даражада ибтидоий-ки, энди қўяверасиз!

Мен меҳнаткашларимизнинг турмушини яхшилаш билан шуғулланувчи айрим ўртоқларнинг одамлар арзи-ҳолига нисбатан лоқайдсизлигининг туб моҳиятини мана шу маърифатсизликда деб биламан. Адабиёт — инсонга муҳаббат илми. Бу илмдан бехабар раҳбар, масъул ходим ҳеч қачон ўзининг қаршисида юрагидаги дардини тўкиб ўтирган инсон сўзини англаёлмайди.

Яқинда ёзувчилар, ишчилар, актёрлар, партия ва совет ходимларининг бир гуруҳи билан қардош республикада бўлдик. Сафаримиз қаригач, мезбонлар меҳмонлар шарафига тузатган дастурхон устида дўстлик, биродарлик ҳақида қизғин сўзлар айтилди. Айниқса, мезбон шаҳар «мэри» ўз она халқининг буюк шоирлари шеърларини ўрнига қўйиб, қўшиб келтирганлари бизни қойил қолдирди. Мана шу ҳайратимиз ҳали сўниб улгурмай, делегациямиз раҳбарларидан бири ўзининг «билимдонлиги» мезбонникидан ҳеч қолишмаслигини исботламоқчи бўлгандек, даврада ҳурматга сазовор бўлиб ўтирган ҳар икккала элга машҳур ёзувчимиз Саид Аҳмад акага қарата:

— Саид Аҳмад ака, илтимос, шеърларингиздан ўқиб бериб, мезбонларни бир лол қолдиринг, — деб қолди.

Бошлиғимизнинг «донолигидан» ноқулай аҳволга тушган адибимизни яна мезбон шаҳар «мэри» қутқариб қолди:

— Саид Аҳмад ака шеър ўқисалар «Қирқ беш кун» чидайдиган мард борми? — деди у ва гапни бошқа ёққа буриб юборди.

Шундаям гап нимадалигини тушунмаган меҳмон Саид Аҳмад ака шеър ўқимагани учун ранжиб қолгани унинг юзидан шундоқ кўриниб турарди.

Агар хоҳласангиз яна бир шунақа воқеани гапириб бераман. Республика маданиятини бошқариш билан боғлиқ ташкилотларнинг бирида Навоий ҳақида, буюк бобомизнинг асари ҳар бир ўзбек хонадонида туриши учун унинг китобларини шарҳлар билан нашр этиш зарурлиги устида гапириб ўтирганда, бир ходим:

— Ҳайронман, Навоийнинг нимасини тушуниш қийин экан, нимасини шарҳлаш керак? Ахир мен куни-кеча ўқиб чиқдим. Худди бугунги тилимизда ёзиб қўйган-ку! — деб қолди.

Нимани ўқиган экан, деб секин-аста суриштирсам, у киши буюк шоир достонларидан бирининг насрий баёнини ўқиб, «Навоий ёзган шу» деб юрган эканлар.

«Маданият тарихини билмай маданиятли киши бўлиш мумкин эмас», деган эди Максим Горький. Қолаверса, мана шундай раҳбарларга боғлиқ бўлгани учун шу пайтгача Абдулла Қодирий уй-музейини очиш, Ғафур Ғуломга ҳайкал тиклаш масалалари судралиб келмоқда. Тошкентда қадимий шаҳар мемориал комплексини ташкил этиш масаласи ҳал этилмаяпти.

Уч-тўрт йилдан кейин улуғ бобокалонимиз Алишер Навоийнинг муборак 550 йиллиги ўтказилади. Хўш, Тошкент ҳар бир ўзбек, фақат ўзбек эмас, ҳар бир совет кишиси учун азиз мана шу қутлуғ байрамга қандай тўёна билан бориши мумкин? Ҳаммамизга маълумки шаҳримиздаги шоир ҳайкали давр талаби нуқтаи назаридан эскириб қолган. Балки мана шу байрам сабаб янги ҳайкал — улуғ мутафаккирнинг даҳосига тенг улуғвор ҳайкал тиклаш керакдир?!

Мен янги китобимни «Қақнус» деб атадим. Куни-кеча у босмадан чиқди. Қақнус — янгиланиш, покланиш рамзи. Биласизки, ривоятга кўра қақнус оловдан бор бўлади, ўлгандаям олов бўлиб, ёниб тугайди. Китобга буюк Нозим Ҳикматнинг: **«Мен ёнмасам, сен ёнмасанг, биз ёнмасак...»** деган сатрларини эпиграф қилиб олдим.

— Шу китобга кирган шеърларингиздан бирини ўқиб берсангиз.

— Бажонидил.

Ўз тилини унутган халқнинг
боғларида ўсган гулларни
чирмаб ухлар заҳарли илон.
Ўз тилини унутган халқнинг
осмонида порламас қуёш —
нур ўрнида тўкилади тош.
Ўз тилини унутган халқнинг
уйқусида асло ором йўқ —
тегиб турар курагига ўқ.
Ўз тилини унутган халқнинг
мозорида — аждодолар қабри
узра қўяр болалар тикан.

— Сиз ўз шеърларингизда тез-тез тарихга мурожаат қилиб турасиз, бунинг сабабини қандай изоҳлайсиз?

— Самарқандда туғилганимдан бўлса керак. Бу ҳазил эмас, чиндан айтяпман. Албатта, бошқа сабаблар ҳам бор. Биринчидан, менинг ўйлашимча бугун бўлиб ўтаётган ҳодисалар шу қадар кўпки, улар худди кино лентасидек лип-лип ўтиб кетмоқда. Уларни фикран англашга, идрок этишга улгуролмаяпмиз. Тарихдаги ҳар бир ҳодисани эса бемалол кузатишимиз, тафаккурдан ўтказишимизга имконият бор. Қолаверса, бу албатта иккинчидан, узоқдан қарасак, яъни ўша олис XII, XIV, XIX асрлардан туриб қарасак бугуннинг жуда кўп қирраларини бошқача, аниқроқ кўра бошлаймиз. Нима бўлгандаям, ёлғиз хотирагина одамни одам қилиб турган мўъжизавий бойликдир.

Тарих — бу қуёшга ўхшайди. Унга пешвоз қараб юрсанг, пешонанг ёруғ, йўлинг порлоқ, кўзларинг нурли бўлади. Унга орқа ўгирсанг, фақат соянгни кўрасан, холос.

— Тарих ҳақида гапирарканмиз, шу ўринда яна бир нарса устида тўхталсак дегандим. Хабарингиз бор, «Правда», «Известия», «Литературная газета»ларда бир қатор мақолалар эълон қилиниб, уларда Москва, Ленинград ва бошқа шаҳарлардаги тарихий номларни тиклаш зарурлиги, кейинги мақолаларда эса тикланаётгани айтилди. Ҳатто бутун бир шаҳар — Ижевск номи тикланди. Шу ўринда Тошкент шаҳри мисолида нималарни айтишни зарур деб биласиз?

— Шаҳар топографик харитасидаги ҳар бир тарихий ном тарих, меросимиздир. У бугунги кунда яшаётган одамлар инон-ихтиёрида эмас, у тарих — ўтган, яшаётган ва келажак авлод омонати. Шу сабабдан ҳар бир тарихий номни авайлаб-асрашимиз шарт, бу бурчимиз. Шу нуқтаи назардан Тошкентда олис мозийдан бизгача етиб келган Бешёғоч, Ҳадра, Шайхонтоҳур каби тарихий номларни тиклаш керак. Очиғини айтиш керак, расмий қоғозларда бу жойлар номи янгича аталсаям, халқ бари бир ўша эски номлар билан атаб келмоқда. Бу тарих мулкидан ҳеч қачон кўз юмиб бўлмаслигининг ёрқин мисоли.

Қадимда Тошкентнинг Шарқ шаҳарларига хос тарзда ўн иккита дарвозаси бўлган. Улар қуйидагича номланган: Лабзак, Тахтапул, Қорасарой, Сағбон, Чиғатой, Кўкча, Самарқанд, Камолон, Бешёғоч, Қўймас, Қўқон ва Қашқар дарвозалар. Ҳозир мазкур дарвозаларнинг бироргасиям сақланиб қолмаган. Аммо улар халқ ёдидан ўчгани йўқ. Кошки, бу дарвозаларнинг ҳар бирининг тарихий ўрнида рамзий ёдгорлик-дарвоза ўрнатилса.

Ўтмиш фақат хону бойлар истибдоди эмас, шу билан бирга халқимиз маданияти тарихи ҳамдир. **«Бизнинг ҳамма фожиамиз шундан иборатки, бизлар ҳамиша бугунга эмас, фақат келажакка қараш билан оворамиз. Кўнглимизга ёқмаган ишларни кўрганда, қўл силтаймизда, «келажакда бошқача бўлади», деб юраверамиз. Оддийгина ҳақиқатни унутганмиз, ўша ойдин ва ёруғ келажакка олиб борувчи йўллар қоронғи ва чигал бўлиб туюлган бугунимизда яширин»,** деб айтган эди Гоголь.

Инқилоб бу — ёлғиз эскиликни бузиш деб тушунган одамларга В. И. Лениннинг 1920 йилда ёшларга қарата айтган сўзларини эслатгим келади. У шундай деб айтганди: **«Ёшларга таълим, тарбия ва билим бериш ишини эски жамиятдан бизга мерос қолган материаллар асосида олиб бориш керак. Биз эски жамиятдан бизга мерос қолган билим, ташкилот ва муассасаларнинг ҳаммасидан, кишиларнинг куч ва восита запасидан фойдаланиш йўли билангина коммунизм қура оламиз».** Бугун ҳам ҳақиқий инқилоб — қайта қуриш бормоқда. Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги тантанасида қилинган доклад **«Октябрь ва қайта қуриш: инқилоб давом этмоқда»** деб бежиз номланмади.

— Мана шу докладдан олган таассуротларингиз ҳақидаям гапириб берсангиз.

— Очиғини айтсам, ошкоралик ва демократия принципларини тиклаш кенг йўлга чиқиб олмаганда, биз бугунги суҳбатимизда жуда кўп гапларимизни айтолмасдик. Бугун эса бу тарздаги гапларни ошкора гапириш совет матбуотининг бош фазилатларидан бирига айланган десам ҳам бўлади.

Ҳа, бугун ошкоралик ўзининг тўғри йўлига чиқиб олгандек... Узоқ йиллар яширилган фожиалар ҳақидаги ҳақиқатлар юзага чиқяпти. Энди мана шу ҳақиқатни эшитадиган, англайдиган инсонни — гражданинни тарбиялашимиз керак.

Улуғ Октябрь тантаналарида қилинган докладда эса энг қувонтирган нарса ўтмишда рўй берган хатоларимизга берилган принципиал баҳо бўлди. Чунки кейинги пайтларда, ошкоралик авжга чиққан сайин **«Бўлди, бас, хатолар ҳақида қанча гапириш мумкин? Ғалабаларимиз кўпроқ ва улуғворроқ!»** деган хитоблар янграй бошлади. М. С. Горбачевнинг мана шундай кайфиятларга муносиб баҳо бергани жуда муҳим бўлди. Касални яширсанг, иситмаси ошкор қилади, дейди ўзбек халқи.

Бироқ, қардош халқлар партия ва совет, маданият ва фан арбобларининг ноҳақ репрессия қилингани ҳақидаги фактлар кенг ошкор қилинаётган бир даврда нега биз жиммиз? Нега Файзулла Хўжаев, Акмал Икромов, Абдулла Қодирий, Чўлпон, Фитрат, Беҳбудий, Усмон Носир, Боту кабилар тақдирида рўй берган қора кечалар ёритилмаяпти? Гапириш шарт ва зарур. Бугун биз гапирмасак, эртага ўша ноҳақликларга бизлар ҳам шерик бўлган ҳисобланамиз.

Докладда интернационализм ҳақида жуда тўғри ва принципиал фикрлар айтилди. Ахир йиллар давомида биз интернационализмни қуруқ шиорга айланиб қолганини кўрдик-ку! Бирор янги қурилган кинотеатр, меҳмонхона, дўкон, ошхонага Россия ва бошқа республикага тегишли ном берсак бас, мана шу интернационализм бўлаверди. Интернационализм шиорларда эмас, юракда, амалда ҳам акс этиши керак.

Бу масала билан жиддий шуғулланмаслик, шовинизмнинг зўрайиши, миллатчилик кучайишига олиб келиши ҳақида Ленин таъкидлаб айтгани ҳеч қачон ёдимиздан чиқмаслиги керак. Мана, шу ерда тил масаласида тўхталиб ўтмоқчиман. Бугунги кунда рус тилининг том маънодаги дўстлик тилига айлангани — шубҳасиз жамиятимизнинг ютуғи. Бироқ шуни ёдда тутиш кераккки, ҳар бир халқдаги маънавий қудрат фақат она тилидагина шаклланади. Ўз она тилини пухта эгаллаган одамгина рус тилини осон ва тез эгаллай олади, ўз она тилини севган одамгина бошқа тилларниям ҳурмат қила олади. Биз эса рус тилини ўқитишга эътиборни кучайтирган сайин ўзбек тилини ўқитишга панжа орасида қараймиз. Турмушимизни бошқариб турган ташкилотларда иш юргизиш, олий ўқув юртларида техника, медицина, қишлоқ хўжалиги, аниқ фанлар... ҳатто маданият соҳаларига оид дарслар кўпинча рус тилида ўрганилади. Бу жуда керак, аммо бунинг оқибатида ўзбек тили фақат адабиёт тили бўлиб қолмоқда, илм-фан тили ривожланишдан қолиб кетмоқда.

— Тошкентда ҳар куни қанчадан-қанча ўзгаришлар бўлиб турганини яхши биласиз. Шахсан Сиз шаҳримиз ҳаётида қандай янгилик бўлишини истардингиз?

— Шахсан мен Тошкентдек дунёга маълум шаҳримизда қардош гуржи дўстларимиз ҳар йили катта меҳр-муҳаббат билан нишонлайдиган Тбилиси шаҳрининг байрами — «Тбилисоба»га ўхшаган бир байрам бўлишини истайман. Бу байрам яқиндагина бўлиб ўтган ҳинд санъати байрами миқёсида бўлиши керак.

— Қандай ниятларингиз бор?

— Бир кун тонгда уйғонсаму устозлар руҳини қувонтириш учун гуллардан дасталаб олиб йўлга чиқсам. Аввал Навоий бобом номи билан аталган майдон ўртасидаги «Ҳамса»нинг беш достони тасвирланган беш панноли шоҳсупа устидаги ҳайкал, ундан ўтиб Бешёғочдаги Ғафур Ғулом ҳайкали пойига гуллар қўйсам... Уёғига эса Қодирий уй-музейига бориш учун метронинг «Қодирий» бекатига тушсам...

«Кўнглингиз яна нималарни тусайди, мулла?» деган овозни эшитгандек бўлдим. Буям турғунлик давридан қолган «мерос». Ўтиб кетган, деймизу барибир баъзан овозини эшитиб қоламиз.

Ҳа, кўп нарса бўлишини истайман. Энг аввало ўғилларимиз ва қизларимиз осмони тинч ва мусаффо бўлишини истайман. Уларнинг кўнгил осмонида эса Навоий, Улуғбек, Бобур, Қодирий, Ойбек, Тўмарис ва Муқанна юлдузлари чарақлаб турсин, дейман.

Суҳбатни
З. МИРЗАЕВА тайёрлаган.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

Республикада биринчи

Озарбайжон ССР пойтахти Бокуда республикада биринчи «Сароб» комсомол-ёшлар кооперативи ташкил этилди. Кооператив дераза ва эшиклар учун мўлжалланган рангли манзарали нақшин ойналар ишлаб чиқаради. Кооператив аъзоларининг ҳаммаси ёшлар — улар ишлашади, ўқишади, бўш вақтларида эса ижодкорлик билан шуғулланишади. Ҳадемай, «Сароб»да тасвири турли нуқталардан қараганда ўзгариб турадиган ойналар ишлаб чиқариш, кафелга гул солиш йўлга қўйилади. Бунинг учун махсус печь қуриляпти. Кооператив аъзолари клуб ва дискотекаларни жиҳозлашда ҳам ёрдам беришлари мумкин.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) кооператив аъзолари — Озарбайжон инженерлик-қурилиш институтининг ўқитувчиси Э. Байрамов (кооператив раиси), Озарбайжон Фанлар академияси тарих институтининг илмий ходими, СССР Архитекторлар союзининг аъзоси М. Азимов ва Озарбайжон инженерлик-қурилиш институти студенти И. Содиқов.

ТАСС фотохроникаси.

Нашриёт туҳфаси

МОСКВА. «Молодая гвардия» нашриёти томонидан чиқарилган «Ўлмас нилуфар» китобига Афанасий Никитиннинг «Уч денгиз оша саёҳат» асаридан парчалар киритилган. Бу китоб рус сайёҳлари ва ёзувчилари ўз кўзлари билан бориб кўрган Ҳиндистонга бағишланган. Китобда XVII асрда узоқ мамлакатга бориб қолган аскар Филипп Ефремовнинг ён дафтаридан олинган парчаларни ўқиш мумкин. Николай Рерих адабий меросидан келтирилган саҳифалар ҳам киши диққатини ўзига тортади. Шубҳасиз, ҳинд муаллифларининг бадиий асарлари зўр қизиқиш билан ўқилади. Рабиндранат Тагор, Бхишам Саҳни, Кедарнатха Синх ва бошқаларнинг насрий ва назмий асарлари ўз мамлакатига меҳр-муҳаббат туйғулари билан йўғрилган.

Рубоийлар ва байтлар янграганда...

Кўҳна Исфара шаҳри атрофидаги манзарали жойлардан бирида очилган ўзига хос шеърият маркази — «Саъдий уйи»да ўрта асрда яратилган рубоий ва байтлар яна янгради. Бу уйнинг пайдо бўлишига қадимий қўрғон ўрнида машҳур тожик шоири ва маърифатпарвари Исомиддин Шайх Садриддин қабрини топган археологлар ёрдам бердилар.

Маҳаллий муллалар кўп йиллар давомида зиёратгоҳ бўлиб келган бу «муқаддас» қабрдан фойдаланиб ва қўрғон ҳақидаги афсоналарни ишга солиб, катта бойлик орттириб келган эдилар. Қадимий ёдгорлик ёнида ташкил этилган шеърият уйи бунга хотима берди.

— Исфара атрофидаги ерда тарихий-маданий марказнинг пайдо бўлиши интернационал ва атеистик тарбия комплекс программамизнинг бир қисмидир, — дейди шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари С. Зокиров. — Шаҳар территорияси ва унга яқин қишлоқлардаги 30 дан ортиқ «муқаддас жойлар»га кириш тақиқланишига, йўлларнинг тўсиб қўйилишига қарамай, динга қарши тарғибот-ташвиқот ишлари қоғозларда қолиб кетаверар, ҳеч қандай самара бермасди.

Ҳозир Куйбишев номли колхоз территориясида ўрта асрда бунёд этилган мақбара ёнида шеърият ихлосмандларининг яна бир клуби очилди. XI асрнинг бошқа ёдгорлиги — Қулкент қишлоғи тарихий ўлкашунослик музейи ихтиёрига берилди. Эндиликда наврўз байрами, лола сайли ва шунга ўхшаш бошқа кўпгина қадимий байрамлар янги мазмун билан бойитилди.

Социал программага мувофиқ

ЧИТА. Эвенкиянинг Кюсть-Кемда қишлоғида 50 ўринли боғча фойдаланишга топширилди. Бу БАМнинг Чита участкаси қўрувчилари ҳамда маҳаллий агропром биргаликда тайёрлаган социал программада кўзда тутилган дастлабки объектдир. Боғчани фойдаланишга топширган «Бамстройпуть» трестининг бўлинмалари бу йил «Чарский» совхози билан оталиқ алоқаларини анча кенгайтиришни режалаштирмоқда. Бинокорлар мактаб, клуб, қозонхона, молхона қуриб берадилар. Забайкалье шимолидаги қишлоқ қурилишларида беш йиллик охиригача ҳаммаси бўлиб беш миллион сўмга яқин пул ўзлаштириш мўлжалланган. Қишлоқ меҳнатчилари ҳам қурувчилар олдида қарздор бўлиб қолмайдилар: улар ҳозирнинг ўзидаёқ қурувчиларнинг болалари тарбияланаётган боғчаларга сут етказиб бермоқдалар. Келгусида эса бу маҳсулот билан ишчилар ошхоналари ҳам таъминланади.

(ТАСС).

НИМА? ҚАЧОН? ҚАЕРДА?

17 ЯНВАРДАН 24 ЯНВАРГАЧА

ДОҲИЙ ХОТИРАСИ

Марказий телевидение пролетариатнинг улуғ доҳийси В. И. Ленин хотираси куни муносабати билан 19 январдан бошлаб кўп серияли янги телевизион фильмни томошабинлар диққатига ҳавола қилади. 19, 20, 21, 22 январь кунлари соат 20 дан кейин «В. И. Ленин. Ҳаёти саҳифалари» «20-йилларга назар ташлаб» деб номланган фильмни намойиш этади. Биз унда Владимир Ильичнинг 20-йиллардаги жўшқин ҳаёти, ёш Советлар мамлакатининг кучқудратини ошириш учун қилган ғамхўрликлари билан танишамиз.

ШЕЪРИЯТ ОҚШОМИ

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг маданият саройида 25 январь куни соат 15 да Ўзбекистоннинг таниқли шоирлари иштирокида бўладиган шеърият кечаси «Революция давом этади» деб номланган. Бу кечани университет профессори, Беруний номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати Озод Шарафиддинов олиб боради.

Маълумки, ҳозирги пайтда мамлакатимиз бўйлаб қайта қуриш ва жадаллаштириш ишлари шахдам бораётган бир пайтда ижодкорлар ҳам ана шу даврнинг масалалари, одамларнинг ички маънавий дунёси ҳақида ошкора фикр юритмоқдалар. Шеърият кечасида иштирок этадиган таниқли шоирлар ва адиблардан Асқад Мухтор, Шукрулло, Ҳалима Худойбердиева, Абдулла Орипов, Омон Матжон, Мирза Кенжабоев, Муҳаммад Юсуф ва бошқалар ўзларининг янги асарларидан намуналар ўқийдилар.

АКТЁРЛАР УЙИДА

Совет театр санъатининг отаси Константин Сергеевич Станиславский туғилган кунга шу ҳафтада 125 йил тўлади. 19 январь куни соат 15 да Ўзбекистон театр арбоблари союзининг актёрлар уйида бўладиган тадбирда буюк санъаткор ҳақида яратилган қатор ҳужжатли фильмлар кўриги бўлади. Бу тадбирда пойтахт театрларининг санъаткорлари билан бирга Островский номидаги театр ва рассомлик санъати институти студентлари қатнашадилар.

Актёрлар уйида 22 январь куни бўладиган музикали оқшомда Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Абдулла Бозоров томошабинлар билан учрашади. Санъаткор тингловчиларга ўзининг янги қўшиқларини ижро этади.

МОСКВА КЎРИГИ УЧУН

Маълумки, Ватанимиз пойтахти Москвада яқинда ташкил этилган СССР халқлари дўстлиги театри бепоён мамлакатимиз катта маданиятининг улкан саҳнасига айланади. Бу театрда Тошкентдаги етук санъат коллективлари тайёрлаган саҳна асарларини ҳам намойиш этиш мўлжалланмоқда. Шу мақсадда Москвадаги бу янги санъат даргоҳининг бир группа мутахассислари Тошкентга меҳмон бўлиб келдилар. Улар Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек Давлат академик театрида «Ҳазрати аёл», «Куёв», «Отелло», «Қутлуғ қон», «Асрга татигулик кун» сингари спектаклларни саралаб олиш мақсадида кўрадилар.

ТАБАССУМ КЕЧАСИ

Акмал Икромов районидаги Абдулла Қаҳҳор номидаги маданият уйида кооператив асосида иш бошлаган «Кўзгу» сатира ва юмор клуби томошабинларнинг ҳурматига сазовор бўлмоқда. Ёш коллектив 20 январь куни соат 19 да Студентлар шаҳарчасидаги маданият саройида «Ойнадан ўпкалама» сатирик лавҳаларни намойиш этади. Томошабинлар миниатюра ва ҳажв ижроси усталари Тўхтамурод Азизов, Обиджон ва Собитжон Асомовлар, Мирзабек Холматов, Ботир Муҳаммадхўжаевлар иштирокида қайта қуриш ва жадаллаштириш ишига тўсқинлик қилаётган салбий ҳодисалар устидан қаттиқ куладилар.

А. ПЎЛАТОВ.

БУГУНГИ ТОШКЕНТ. Лоҳутий проспектидаги архитектура ансамбллари.

М. Нуриддинов фотоси.

Маданият хабарлари

Киноҳаваскорлар клуби

Тошкент Билимлар уйида «Киноҳаваскор» клуб-кинотеатри иш бошлади. Бу ерда авиасозлар маданият ва техника саройи «Сириус» халқ кино студияси томонидан суратга олинган фильмлар намойиш этилди.

Биз ҳаваскорлик коллективлари катта экранга чиқишлари учун ҳаракат қилдик. Ҳозир республикамизда 200 га яқин шундай ҳаваскорлик коллективлари ижодий изланмоқдалар, — дейди клуб раиси, кинорежиссёр Б. А. Хўжаев. — Турли касб эгаларини бирлаштирган ҳаваскорлик студиялари ўз асарларида меҳнат коллективлари ҳаёти, ишлаб чиқариш илғорлари ҳақида ҳикоя қиладилар, қайта қуришнинг долзарб масалаларини кўтарадилар, социал-иқтисодий муаммоларга мурожаат этадилар. Бундан ташқари, бир қанча коллективлар фестивалларда, ҳаваскорлик санъати кўрикларида қатнашиб, ҳозирдаёқ халқаро, бутуниттифоқ, республика конкурсларининг дипломларини олдилар. Чунончи, Чехословакиянинг Брно шаҳрида ўтказилган кўрикда «Сириус» киностудиясининг «Қиёмат куни» деган қисқа метражли бадиий фильми олтин медалга сазовор бўлди.

«Киноҳаваскор» клуби маҳорат ва тажриба алмашув мактаби бўлиб қолиши керак.

А. С. Макаренкога бағишланади

«Билим» жамияти ва Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти А. С. Макаренко ҳақида туркум лекциялар тайёрлади. Лекциялар ажойиб ёзувчи, педагог туғилган куннинг март ойида нишонланадиган юз йиллигига бағишланган. Лекторийда қатнашиш учун таниқли моҳир педагоглар, А. С. Макаренконинг шогирдлари таклиф этилган. Лекциялардан тушган маблағлар Совет болалар фондига ўтказилади.

(ЎзТАГ).

Жиноят содир бўлди

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

⊙ Ўтган йилнинг охири, шу йилнинг бошларида бир группа шахслар Чилонзор райони территориясида гражданларнинг квартираларини тунаб кетган эдилар. Жумладан, эшикнинг қулфини бузиш орқали 2-кварталдаги 38, 73, 80-уйларда худди шундай аянчли ҳодиса рўй берган эди. Текширув чоғида ўғрилар велосипеддан фойдаланаётганликлари маълум бўлган эди. Ҳатто улар тунги пайтда велосипедда кетаётиб, гражданларнинг сумкаларини қўлидан юлиб қочишарди. Бундай воқеалар Пионер ва Волгоград кўчаларида бўлиб ўтган эди.

Шубҳа остига олинганлар жиддий кузатилди. Милиция ходимларининг тадбиркорлиги туфайли улар массив аҳолисини бошқа безовта қилмайдиган бўлдилар. Уч ўғри қўлга олинди. Буни қарангки, уччови ҳам Чилонзор районида истиқомат қилувчи ўспиринлар экан. Шундан иккиси ҳеч қаерда ўқимайди ва ишламайди. Ўғирлик билан шуғулланиб келган. Бунинг сабаби ота-оналарининг назоратсизлиги бўлган. Ўспиринларнинг бундай хатти-ҳаракатидан ота-оналари, қариндош-уруғлари хабардор бўлсаларда уларни тартибга чақирмаганлар. «Болам қуйилиб қолади», деб юришаверган. Ваҳоланки, «Кўза кунда эмас, кунида синади», —дейдилар. Энди эса кеч. Жиноят қилиб бўлинди. Суд олдида жавоб беришга тўғри келди. Чилонзор район халқ суди Э. Шоҳмуродовни группа ташкилотчиси сифатида 4 йилга, О. Назиржонов ва Б. Тўлаевни эса уч йилга озодликдан маҳрум этди.

ДАВЛАТ МУЛКИГА КЎЗ ОЛАЙТИРГАНЛАР

⊙ Қурувчилар одатда пала-партиш иш тутишади. Кўпинча бу қимматга тушади. Бундан ташмаловчилар, ўғрилар усталик билан фойдаланадилар. Чунончи, 7 январь куни «Қўйлиқ-3» массивидаги 263-мактаб территориясида жойлашган 159-трестнинг 10-қурилиш бошқармасига қарашли вагонча уйдан иккита қурилиш пистолети, электр рандалар йўқолган. Қидириш ишлари олиб борилятпи.

⊙ Худди шу куни Бошлиқ массивидаги 4-уй олдига қўйилган 1-уйсозлик комбинатига қарашли 3-пардозлаш ишлари бошқармасининг вагон-уйчасидан ҳам иккита қурилиш пистолети ўғирланган эди. Тадбиркор милиция ходимларининг жонбозлиги туфайли ўғри топилди ва буюмлар бошқармага қайтарилди.

⊙ Шунингдек, Октябрь районидаги Беруний кўчасининг 4-уйида жойлашган юридик консультация хонасидан «Весна» магнитофони ва «Океан» радиоприёмниги ўғирлаб кетилган.

Назоратнинг йўқлиги, лоқайдлик кўпинча қимматга тушади. Давлат мулки — халқ мулки. Буни унутмаслик керак. Ўйлаймизки, юқорида номлари зикр этилган ташкилотларнинг раҳбарлари бу мудҳиш ҳодисалардан ўзларига тегишли хулоса чиқариб оладилар.

БЕДАРАК ЙЎҚОЛГАНЛАР ҚИДИРИЛМОҚДА

⊙ Шаҳримизнинг «1-Тансиқбоев» массивидаги 9-уйнинг 5-квартирасида яшовчи Николай Васильевич Селеверстов уйдан чиқиб кетганича бошқа қайтиб келмади. У 1908 йилда туғилган. Бўйи 160—165 сантиметр, сочи оқ, тепа кал, кўзи кўк, бурни катта. Қўлларидан бирида денгиз лангари туширилган татуировка бор. Уйдан 1987 йилнинг 3 октябрида чиқиб кетаётганида ҳаворанг кўйлак, қора шим, қора туфли кийиб олган эди.

⊙ 1970 йилда туғилган Гулсанам Мамедовна Мамедова Тошкентга келиб, бедарак йўқолди. Унинг бўйи 170 —175 сантиметр бўлиб, озғин, рангпар, сочи қизғишроқ эди. Шу куни оқ рангли ип-газламали кўйлак, қизил туфли кийган эди.

Ўзингиз пайқаган тартиббузарликлар, жиноят, бедарак йўқолганлар ҳақидаги маълумотларни 33-71-47 ёки 56-99-10 телефонлари ҳамда «02» телефони бўйича хабар қилишингизни илтимос қиламиз.

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

1988 ЙИЛ 22 ЯНВАРДАН 31 ЯНВАРГАЧА
МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

Бокс бўйича

СССР 54-БИРИНЧИЛИГИ МУСОБАҚАЛАРИ ЎТКАЗИЛАДИ

Биринчиликда мамлакатнинг энг кучли боксчилари: Совет Иттифоқи, Европа ва Жаҳон чемпионлари —Василий Шишов, Александр Ягубкин, Юрий Ваулин, Исраэл Акопкохян, Юрий Александров, Орзубек Назаров ва бошқалар иштирок этадилар.

Биринчилик ғолиблари ва совриндорлари XXIV Олимпиада ўйинларида мамлакат терма командаси сафида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритадилар.

МУСОБАҚАЛАР ПРОГРАММАСИ:

22 январь соат 18 дан 22.00 гача — ДАСТЛАБКИ БОСҚИЧ УЧРАШУВЛАРИ.

23, 24, 25, 26 январь соат 12 ва 18.00 да — ДАСТЛАБКИ БОСҚИЧ УЧРАШУВЛАРИ.

27, 28 январь соат 12 ва 18.00 да — ЧОРАК ФИНАЛ УЧРАШУВЛАРИ.

29 январь соат 12 ва 18.00 да — ЯРИМ ФИНАЛ УЧРАШУВЛАРИ.

31 январь соат 12.00 да — ФИНАЛ УЧРАШУВЛАРИ.

МУСОБАҚАЛАР 22 ЯНВАРЬ СОАТ 18.00 ДА ТАНТАНАЛИ РАВИШДА ОЧИЛАДИ.

Мусобақанинг бош судьяси А. И. КИСЕЛЁВ (Москва шаҳри, Бутуниттифоқ тоифасидаги судья).

КЕЧКИ МУСОБАҚАЛАР ВАҚТИДА СПОРТ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯЛАРИ ЎЙНАЛАДИ.

23 январда — 15-тираж.
24 январда — 16-тираж.
25 январда — 17-тираж.
26 январда — 18-тираж.
27 январда — 19-тираж.
28 январда — 20-тираж.
29 январда — 21-тираж.
31 январда — 22-тираж.

Тиражларда мотоцикллар, велосипедлар, телевизорлар, магнитофонлар, турли спорт тренажерлари ютуқ сифатида ўйналади.

Бир дона лотерея билетининг баҳоси — 1 сўм.

Билетлар Марказий «Юбилей» спорт зали кассаларида сотилмоқда.

Кассалар ҳар куни соат 11 дан 19.00 гача очиқ.

Справкалар учун телефонлар: 46-03-12, 46-70-31 — касса; 46-07-52, 46-68-77 — администратор.

Тошкент Давлат циркида

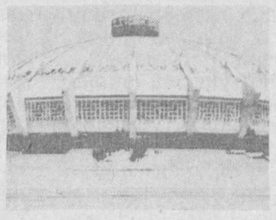

(«ҲАДРА» МАЙДОНИ)
29 ЯНВАРДАН БОШЛАБ
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
ФАҚАТ 20 КУН

ИЛЛЮЗИОНЧИ—ФОКУСЧИ

А. АКОПЯН

ВА 2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ КАТТА РАНГ-БАРАНГ ПРОГРАММА.

Томошалар соат 19.00 да, шанба кунлари 16.00, 19.00 да, якшанба кунлари 12.00, 15.00, 18.00 да бошланади.

Коллектив равишда келиш учун буюртмалар қабул қилинмоқда.

Олдиндан билет сотиш кассаси очилган.

Касса дам олиш кунисиз соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.

Справкалар учун телефонлар: 44-35-84, 44-35-91.

Тошкент шаҳар ҳунар-техника таълими бошқармаси
В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг
33-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
УЧИШ АППАРАТЛАРИНИ ЙИҒУВЧИ-СЛЕСАРЬ, ФРЕЗЕРЧИ ИХТИСОСЛАРИ БЎЙИЧА
1988-ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машғулотлар — 1 февралда бошланиб, 6 ой давом этади.

Тошкент шаҳрида ва Тошкент областининг шаҳарга яқин районларида яшайдиган ўрта маълумотли кишилар, шунингдек Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилган ўрта маълумотли йигитлар қабул қилинади.

Ўқувчиларга 65 сўм миқдорида стипендия ва ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида 50 процент иш ҳақи берилади.

ЎҚИШ ВАҚТИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: паспорт, ўрта маълумоти тўғрисида аттестат, яшаш жойидан справка, 086/У формадаги медицина справкаси, билим юрти директори номига ариза, 4 донадан 3х4 см. ва 4х5 см. катталикдаги фотосурат.

Адрес: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй (8, 30, 151, 171-автобуслар; 6, 29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номидаги билим юрти» бекати). Телефонлар: 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

Олтин тўйингиз муборак!

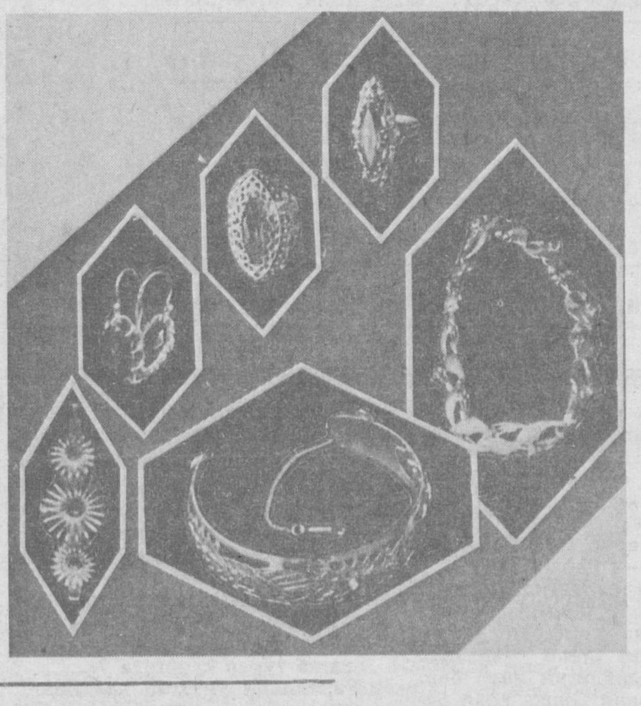

Ярим аср биргаликда турмуш қуриш ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Ана шу тантана сабабчилари шак-шубҳасиз эътиборга, ҳурмат-эъзозга лойиқ. Эслаб кўринг, эҳтимол турмуш ўртоғингиз бирор тақинчоқни орзу қилар. Эҳтимол бу тилла билакузук ёки исирғадир?

Тилла зеб-зийнатлар — узук, зирак, маржон, корунд кўзли, миллий ва Европа усулларида тайёрланган билакузукларни (мамлакатимиз заргарлик заводлари ишлаб чиқарган) «Олмос» республика улгуржи-чакана савдо бирлашмасининг барча магазинларидан харид қилиш мумкин.

«ОЛМОС» РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ-ЧАКАНА САВДО БИРЛАШМАСИ. Телефон 33-17-04.

САВДО-КЎРГАЗМА ЧОРЛАЙДИ

«ЧИЛОНЗОР» МАРКАЗИЙ УНИВЕРСАЛ МАГАЗИНИДА
20—24 ЯНВАРЬ КУНЛАРИ
АЁЛЛАР ПАЛЬТОЛАРИНИНГ САВДО-КЎРГАЗМАСИ ЎТКАЗИЛАДИ.

Унга қоракўзан ва тулки ёқали қишки пальтолар, турли рангдаги газламалардан тикилган астарсиз пальтолар тақдим этилади. Пальтолар замонавий бичиқда, ранг-баранг моделлар бўйича тикилган.

Уларни «Қизил тонг» Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси ишлаб чиқарган.

ХАРИДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Чилонзор» Марказий универсал магазини танаффуссиз соат 9 дан 20 га қадар ишлайди.

«ЧИЛОНЗОР» МАРКАЗИЙ УНИВЕРСАЛ МАГАЗИНИ. Телефон 77-14-31.

«ТАШГАЛАНТЕРЕЙТОРГ»НИНГ 46-МАКТАБ-МАГАЗИНИ

8-10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН
17-30 ЁШЛИ ХОТИН-ҚИЗЛАРНИ

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати— 6 ой.

Ойига 52 сўмдан 63 сўмгача стипендия берилади.

БИТИРУВЧИЛАРГА КИЧИК СОТУВЧИ МАЛАКАСИ БЕРИЛАДИ ВА УЛАР АТТОРЛИК МАГАЗИНЛАРИДА ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: паспорт, маълумоти тўғрисида ҳужжат, характеристика, турар жойидан справка, 2 дона 3х4 см. ва 2 дона 6х9 см. ҳажмдаги фотосурат.

МАШҒУЛОТЛАР 20 ЯНВАРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқишга кириш билан боғлиқ барча маълумотларни қуйидаги адреслардан олиш мумкин: Фарҳод кўчаси, 20-уй, «Ташгалантерейторг» (20, 75, 79, 189, 70-автобуслар; 19-троллейбуснинг «Ташгосми клиникаси» бекати). Телефон 53-47-46.

Мактаб-магазин адреси: Боткин кўчаси, 5-уй (10, 28, 72, 16, 30-автобуслар ва 13-трамвайнинг «Ташсельмаш» бекати). Телефон 64-44-60.

«ТАШГАЛАНТЕРЕЙТОРГ».

«Союзторгреклама» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон реклама агентлиги.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИ

халқ ижодиёти ва маданий-оқартув ишлари республика илмий-методик маркази қошидаги мақом ансамблларининг республика конкурси лауреати — «НАФОСАТ» фольклор-этнография ансамблига доимий ишлаш учун созандалар, хонандалар ва рақс тушувчи йигит-қизларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Хоҳловчилар ҳар куни соат 10.00 дан 18.00 гача ташкилот маъмуриятига мурожаат қилишлари мумкин.

Адрес: Навоий кўчаси, 46-уй. «Кўкалдош» мадрасаси.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг
РЕСПУБЛИКА СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗУВ КУРСЛАРИ

Республикамизда замонавий иш юритиш асосларини эгаллаган секретарь-машинистка ва секретарь-стенографистка ихтисоси бўйича кадрларга бўлган ўткир эҳтиёжни ҳисобга олиб муассасалар ва ташкилотлар томонидан юборилган ходимларни шартномалар асосида, иш билан ўқишни мувофиқ равишда олиб боришни таъминлаган ҳолда шошилинч таълим курсидан ўтказиш учун

ЭРКИН РАВИШДА ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚУВЧИЛАР КУРСЛАРГА ЙИЛДА ИККИ МАРТА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ:

Декабрь-январда қабул қилинганлар учун машғулотлар 1 ФЕВРАЛДА **бошланади.**

Июль-августда қабул қилинганлар учун машғулотлар — 1 СЕНТЯБРда бошланади.

Справкалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 700003, Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 174-уй, Бешёғоч, Ленин комсомоли номидаги Марказий маданият ва истироҳат боғи билан ёнма-ён.

Ҳар куни соат 10 дан 19.00 гача учрашилсин. Телефон 45-62-52.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ МУАССАСАЛАР, КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Пул маблағлари ҳисоб-китоб счётига ўз вақтида ўтказилиши учун

ТОШКЕНТ ПОЧТАМТИГА ҚУЙИДАГИЛАР МАЪЛУМ ҚИЛИНИШИ ЛОЗИМ:

ташкилот, муассаса, корхонанинг тўлиқ номи, адреси, ҳисоб-китоб счёти ва Давлат банки бўлими. Бундан кейин ташкилотнинг номи, адреси, ҳисоб-китоб счёти ва Давлат банки бўлимининг номи билан боғлиқ барча ўзгаришлар ҳақида хабар бериб туриш керак.

Ўзбекистон ССР ДОСААФИ СПОРТНИНГ РАДИО ТУРЛАРИ БЎЙИЧА
РЕСПУБЛИКА СПОРТ-ТЕХНИКА КЛУБИ
радио-телемастерлар тайёрловчи
ПУЛЛИ КУРСЛАРГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 8 ой; рангли тасвирдаги телевизорлар бўйича радио-теле-мутахассислар малакасини ошириш. **Ўқиш муддати — 6 ой;** стенографисткалар. **Ўқиш муддати — 2 ой.**

МАШҒУЛОТЛАР — ҲАФТАДА 3 МАРТА ЎТКАЗИЛАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР — ГРУППАЛАРНИНГ КОМПЛЕКТЛАШУВИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Хуршид проспекти, 86-«а» уй, Ўзбекистон ССР ДОСААФ Марказий Комитети биносида (72, 115, 156, 90, 24, 60, 9, 51-автобуслар; 2, 23, 29, 26, 22, 28-трамвайларнинг «Қозоғистон» кинотеатри» бекати). Справкалар учун телефон 35-32-71.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 19/I да **Риголетто**, 20/I да **Анна Каренина.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/I да **Ҳазрати аёл**, 20/I да **Куёв.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/I да **Паранжи сирлари**, 20/I да **Рожа.**

Кино

18 ЯНВАРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

САНЪАТ САРОЙИ— **«Флейта учун унутилган куй»** (катта зал, 16, 18.30, 20.45, кичик зал, 17, 19.30).

ЧАЙКА — **«Флейта учун унутилган куй»** (16, 18.30, 21.00).

ВОСТОК — **«Севги изҳори»** (жуфт соатларда ва 21.30).

ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ — **«Тимсоҳ Данди»** (жуфт соатларда ва 19.30, 21.00).

ЎЗБЕКИСТОН ССР 25 ЙИЛЛИГИ —**«Акселерат қиз»** (тоқ соатларда).

ЛИСУНОВ НОМЛИ — **«Ҳамма қамоққа олинсин»** (17, 20.00).

ТИНЧЛИК — **«Қасоскорлар водийси»** (тоқ соатларда, 20.30).

ҚОЗОҒИСТОН — **«Флейта учун унутилган куй»** (16, 18.30, 21.00).

МОСКВА — **«Етти самурай»** (16, 18.30, 21.00).

НУКУС — **«Артист»** (16, 18.30, 20.45).

ВАТАН— **«Флейта учун унутилган куй»** (16, 18.30, 21.00).

19 ЯНВАРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

САНЪАТ САРОЙИ —**«Флейта учун унутилган куй»** (катта зал, 11, 13.30, 16, 18.30, 20.45, кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.30).

ЧАЙКА —**«Флейта учун унутилган куй»** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

ВОСТОК — **«Севги изҳори»** (жуфт соатларда ва 21.30).

ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ — **«Тимсоҳ Да Данди»** (жуфт соатларда ва 19.30, 21.00).

ЎЗБЕКИСТОН ССР 25 ЙИЛЛИГИ —**«Акселерат қиз»** (тоқ соатларда).

ЛИСУНОВ НОМЛИ — **«Ҳамма қамоққа олинсин»** (11, 14, 17, 20.00).

ТИНЧЛИК — **«Қасоскорлар водийси»** (тоқ соатларда, 20.30 да).

ҚОЗОҒИСТОН — **«Флейта учун унутилган куй»** (12, 14, 15, 17, 18, 20.00).

МОСКВА — **«Етти самурай»** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

НУКУС — **«Артист»** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45).

ВАТАН— **«Флейта учун унутилган куй»** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Главташкентстройнинг
ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ
Ташкилотларнинг йўлланмаларига кўра бульдозерлар, экскаваторлар, труба ётқизувчи агрегатларнинг машинистларини тайёрловчи
КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Машғулотлар — ишдан ажралмаган ҳолда 1 февраль соат 19.00 да бошланади.

Таълим учун ҳақ пул ўтказиш йўли билан тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, 96-алоқа бўлими, Ғафур Ғулом кўчаси, 6-уй (4, 9, 11-трамвайларнинг «Оқтепа» майдони» бекати). Телефонлар: 78-05-15, 78-05-17.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
Ф. Н. РУСАНОВ НОМИДАГИ БОТАНИКА БОҒИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лабораторияларнинг **кичик илмий ходимлари:** «Ўсимликлар анатомияси» ихтисоси бўйича медицина ва саноат ботаникаси, Ўрта Осиё ўсимлик дунёсини тиклаш, «Фитопатология» ихтисоси бўйича нодир ва йўқолиб бораётган ўсимлик турларини асраш.

Конкурс муддати — 14 февралгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 700053, Тошкент шаҳри, Жаҳон Обидова кўчаси, 232-уй.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08.74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58.85; фан ва ўқув юртлари — 32-53.10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55.32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар —33.29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33.99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56.84; эълонлар — 33-81-42.

Р. — 12535. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 18.00 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим.) А. 2026. Тиражи — 100.191. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.